

Státní
veterinární
správa

Výroční zpráva
Státní veterinární správy
za rok 2022

Obsah

Slovo ústředního ředitele	3
O Státní veterinární správě	5
Legislativa	6
Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví	8
Nákazy zvířat a ochrana jejich zdraví	17
Ochrana zvířat před týráním	23
Vztahy s EU a se třetími zeměmi	25
Interní audit a kontrola	38
Poskytování informací podle zákona	41
Hospodaření	42

Vážení přátelé,

publikace, kterou právě začínáte číst, každoročně mapuje to zásadní, co se v oblasti státního veterinárního dozoru v uplynulém roce událo. V loňském roce veterinární dozor v České republice (ČR) nejvíce zaměstnávala likvidace dvou desítek ohnisek aviární chřipky (neboli ptačí chřipky) v chovech drůbeže. Po čtyřech letech se do země navíc vrátil africký mor prasat (AMP). Významnou část práce nemalého počtu zaměstnanců Státní veterinární správy (SVS) zabraly úkoly a jednání spojená s předsednictvím ČR v Radě EU. SVS musela také akutně řešit situaci spojenou s uprchlickou krizí vyvolanou konfliktem na Ukrajině.

Jako pozitivní hodnotím rozhodně fakt, že se loni ČR kromě statusu země prosté aviární chřipky a země prosté afrického moru prasat podařilo udržet všechny ostatní v minulosti získané nálezové statusy.

Oproti předcházejícímu roku došlo v ČR v roce 2022 k poklesu počtu případů vysoce patogenní ptačí chřipky (HPAI) a to jak v chovech drůbeže, tak u volně žijících ptáků. Celkem bylo v chovech drůbeže potvrzeno 20 ohnisek HPAI subtypu H5N1, u něhož existuje riziko přenosu na člověka, avšak v ČR se nikdy onemocnění u lidí nepotvrdilo. Utraceno v ohniscích muselo být více než 750 000 kusů ptáků, na čemž měla největší podíl likvidace HPAI v jednom z největších chovů nosnic v ČR, který se nacházel na Plzeňsku a čítal cca 740 000 ks zvířat a kde muselo být také zlikvidováno bezmála 7 mil. konzumních vajec. V případě, že by k rychlé likvidaci ohnisek a přijetí mimořádných veterinárních opatření v uzavřených pásmech okolo nich nedošlo, byly by ekonomické škody mnohem větší.

Po více než čtyřech letech, byl 1. 12. 2022 v ČR opět potvrzen AMP v populaci prasat divokých na území Libereckého kraje. Po potvrzení této nebezpečné nákazy SVS v souladu s evropskou i národní legislativou přijala celou řadu opatření s cílem zamezit šíření AMP v populaci prasat divokých a zejména zabránit jeho zavlečení do chovů domácích prasat. V rámci celoplošného monitoringu bylo vyšetřeno v celé ČR více než 1 800 uhynulých prasat divokých a také více než 3 100 prasat domácích.

Zásadní a dlouhodobou úlohou SVS je zajištění stálého dozoru na jatkách a tím zdravotní nezávadnosti masa a dalších živočišných produktů na domácím trhu. Veterinární dozor na jatkách a ve zvěřinových závodech v celé ČR provádí téměř 400 úředních veterinárních lékařů a veterinárních techniků. Ve srovnání s rokem 2021 došlo loni na českých jatkách k mírnému poklesu (zhruba o 5 %) celkové porážky.

V oblasti potravin živočišného původu bylo provedeno 40 200 kontrol (o necelá dvě procenta meziročně více). Při plánování kontrol se SVS snaží zaměřit na opakovaně problematické subjekty a naopak podnikatele, kteří jsou dlouhodobě bezproblémoví, kontrolovat méně často.

Stále silnějším společenským tématem je problematika pohody zvířat neboli welfare. V roce 2022 provedli veterinární inspektoři v této oblasti přes 6 700 kontrol, meziročně o 3 % více. Procento zjištěných závad v chovech hospodářských zvířat mírně meziročně vzrostlo z 20,2 % na 21,4 %, u zájmových zvířat vzrostlo na 34,2 %. SVS na základě zjištění z kontrol postoupila obcím s rozšířenou působností

celkem 525 podnětů vyplývajících z porušení předpisů v oblasti ochrany zvířat. V pěti nejzávažnějších případech předala Policii ČR podnět pro podezření ze spáchání trestného činu.

Neméně důležitá je úloha veterinárního dozoru při odbavování zásilek živých zvířat a živočišných produktů při vývozu. Za loňský rok veterinární inspektoři vydali a potvrdili po provedené veterinární kontrole bezmála 11 700 zásilek živých zvířat a živočišných produktů do třetích zemí, což bylo meziročně o 13 % méně. Pokles vývozu byl zaznamenán jak v kategorii živých zvířat a zárodečných produktů, tak u živočišných produktů. Zástupci SVS ve věci usnadňování vývozu živočišné produkce z ČR do třetích zemí vedou řadu dlouhodobých jednání se zahraničními partnery. V loňském roce nově vyjednali či aktualizovali 25 vývozních osvědčení pro vývoz do třetích zemí, podobně jako v roce 2021.

Pohraniční veterinární stanice na pražském Letišti Václava Havla v loňském roce odbavila 771 zásilek, což bylo srovnatelné s rokem 2021. Zamítnutých a nevpustěných do země bylo 55 zásilek, meziročně o 12 méně. Mezi nejčastěji dovážené komodity ze třetích zemí patřily v loňském roce doplňky stravy a malé obchodní zásilky mezi něž patří rybí konzervy či kolagenní sřeva, dále výzkumné a diagnostické vzorky, genetický materiál a krmivo pro zájmová zvířata. Pokud jde o živá zvířata, dovážely se nejčastěji akvarijní ryby.

V rámci českého předsednictví se SVS soustředila na několik témat, ze kterých je třeba zmínit především problematiku afrického moru prasat či vakcinace proti ptačí chřipce a dále revizi unijní legislativy v oblasti dobrých životních podmínek zvířat. Významnou byla také diskuse ředitelů veterinárních služeb EU k tzv. „hygienickému balíčku“ a sběru údajů o používání veterinárních antibiotik. S potěšením konstatuji, že se podařilo splnit veškeré cíle plánované v této oblasti.

Prioritami SVS pro letošní rok zůstává zachování příznivých nálezových statusů, zabezpečení zdravotní nezávadnosti potravin živočišného původu, kontroly dotačních titulů, ochrana spotřebitelů před klamáním a dozor nad dobrými životními podmínkami zvířat. Veterinární dozor ve spolupráci s chovateli a myslivci rovněž vyvine maximální snahu zabránit šíření afrického moru prasat z oblasti na Frýdlantsku. Jako významnou pro letošní rok vidím také spolupráci s dalšími subjekty na přijetí nového Národního akčního plánu k tlumení antimikrobní rezistence, který úzce souvisí s biologickou bezpečností v chovech a welfare zvířat.

Závěrem patří dík všem kolegyním a kolegům za odvedenou práci v uplynulém roce, který byl opět velmi náročný. Děkuji také všem zástupcům partnerských organizací za vzájemnou spolupráci v pro nás všechny nelehké době.

MVDr. Zbyněk Semerád

ústřední ředitel

Státní veterinární správa (SVS) je organizací zřízenou na základě zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, jako správní úřad v resortu Ministerstva zemědělství (MZe) a nejvyšší orgán veterinární správy s celorepublikovou působností.

SVS tvoří Ústřední veterinární správa (ÚVS), krajské veterinární správy (KVS), které vykonávají svou působnost ve věcech veterinární péče na území, které je shodné s územím krajů podle ústavního zákona o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, a Městská veterinární správa v Praze (MěVS), která vykonává působnost krajské veterinární správy na území hlavního města Prahy. V čele SVS je ústřední ředitel, jmenovaný ministrem zemědělství.

V oblasti veterinární péče působí na území České republiky (ČR) ještě další orgán veterinární správy – Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) se sídlem v Brně. Ústav provádí zejména správní činnost týkající se schvalování a použití veterinárních léčiv, sledování reziduí veterinárních přípravků v živočišných produktech a používání nepovolených látek u zvířat.

Mimo tuto soustavu orgánů veterinární správy jsou pro oblast veterinární laboratorní diagnostické činnosti zřízeny státní veterinární ústavy – Praha, Jihlava a Olomouc (SVÚ), jejichž činnost řídí a koordinuje také SVS.

Veterinární péče zahrnuje

- péči o zdraví zvířat a jeho ochranu, zejména předcházení vzniku a šíření onemocnění přenosných přímo nebo nepřímo mezi zvířaty vnímavých druhů a jiných onemocnění zvířat a jejich zdolávání, ochranu zdraví lidí před nemocemi přenosnými ze zvířat na člověka;
- péči o zdravotní nezávadnost živočišných produktů a krmiv a ochranu zdraví lidí před jeho poškozením nebo ohrožením živočišnými produkty;
- ochranu území ČR před zavlečením nálezů zvířat a nemocí přenosných ze zvířat na člověka a před dovozem zdravotně závadných živočišných produktů a krmiv ze zahraničí;
- ochranu životního prostředí před nepříznivými vlivy souvisejícími s chovem zvířat, výrobou a zpracováním živočišných produktů, jakož i ochranu zvířat a jejich produkce před riziky ze znečištěného životního prostředí;
- veterinární asanaci;
- dozor nad dodržováním povinností a požadavků stanovených právními předpisy a předpisy Evropské unie (EU) k zajištění výše uvedených úkolů (státní veterinární dozor). Při výkonu dozoru se zjišťují nedostatky, jejich příčiny a osoby za ně odpovědné. Zjištění se dále projednávají a podle potřeby se ukládají závazné pokyny, jakým způsobem a v jaké lhůtě mají být zjištěné nedostatky odstraněny. Následně se kontroluje jejich plnění;
- péči o pohodu zvířat – welfare.

Hlavním legislativním úkolem SVS v roce 2022 bylo dokončení prací na novele veterinárního zákona, která byla vyhlášena ve Sbírce předpisů České republiky pod č. 246/2022 a nabyla účinnosti dne 1. října 2022.

Na konci roku 2022 odbor legislativní a právní zahájil práce na další novele veterinárního zákona zpracováním návrhů změn, které reagují na novou legislativu EU a na poznatky z aplikační praxe. Prozatím byly vytyčeny tyto oblasti úpravy:

- zdraví zvířat, zejména ustanovení týkající se nálezů a statusů hospodářství prostých nálezů;
- vedlejší živočišné produkty;
- monitoring přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících;
- elektronická certifikace pro obchod v rámci EU, vývozních osvědčení v systému TRACES a SZVD (dovozních dokumentů);
- vývoz kontrolovaného zboží do třetích zemí;
- požadavky na vyšetřování masa domácích prasat na přítomnost trichinel;
- atestace úředních veterinárních lékařů;
- aktualizace právní úpravy správních poplatků.

V roce 2022 odbor legislativní a právní spolupracoval na tvorbě, přípravě, projednání v připomínkových řízeních a dokončení legislativních prací návrhů těchto prováděcích právních předpisů:

V návaznosti na novelu veterinárního zákona:

- novela vyhlášky č. 289/2007 Sb., o veterinárních a hygienických požadavcích na živočišné produkty, které nejsou upraveny přímo použitelnými předpisy Evropských společenství, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška o nálezích a nemocech přenosných ze zvířat na člověka, proti kterým nesmí být zvířata očkována;
- vyhláška o kadáverech koňovitých a zvířat v zájmovém chovu;
- novela vyhlášky č. 18/2018 Sb., o veterinárních požadavcích na chov včel a včelstev
- a o opatřeních pro předcházení a zdolávání některých nálezů včel a o změně některých souvisejících vyhlášek;
- novela vyhlášky č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemístování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činnostech, ve znění pozdějších předpisů;

- novela vyhlášky č. 389/2017 Sb., o stanovení výše paušálních částek nákladů veterinárních kontrol spojených s dovozem nebo vývozem, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhlášky o útulcích pro zvířata.

Bez návaznosti na novelu veterinárního zákona:

- novela vyhlášky č. 128/2009 Sb., o přizpůsobení veterinárních a hygienických požadavků pro některé potravinářské podniky, v nichž se zachází se živočišnými produkty, ve znění pozdějších předpisů;
- novela vyhlášky č. 309/2011 Sb., o stanovení podmínek vyšetřování skotu na bovinní spongiformní encefalopatii v rámci prohlídky jatečných zvířat a masa, ve znění vyhlášky č. 136/2013 Sb.

Odbor legislativní a právní dále spolupracoval i na návrzích novel vyhlášek k zákonu o šlechtění a plemenitbě, jehož novela byla připojena k novele veterinárního zákona, a k zákonu o ekologickém zemědělství.

SVS dále v roce 2022 zpracovala stanoviska k návrhům 60 právních předpisů, předaným Ministerstvem zemědělství v rámci připomínkových řízení.

SVS v rámci průběžného (měsíčního) systému sběru údajů z jednotlivých krajských veterinárních správ (KVS) o přehledu přestupkových řízení v roce 2022 uložila pokuty ve výši 30,5 mil. Kč. Průměrná výše pokuty uložená pachateli v rámci přestupkového řízení se v porovnání s předcházejícím rokem zvýšila na 11901 Kč. Jak celková výše pokut, tak průměrné výše pokut ukládaných v přestupkových řízeních odpovídají vyšším ukládaným před pandemií COVID-19. Uvedené svědčí o tom, že benevolentnější přístup KVS k dozorovaným subjektům v době pandemické krize již byl opuštěn.

Projednávalo bylo celkem 3 925 protiprávních skutků, což je jen o cca 300 méně než před pandemií COVID-19. I v tomto směru údaje svědčí o tom, že výkon státního veterinárního dozoru již není ovlivňován nižším počtem vykonávaných kontrol ze strany KVS v důsledku onemocnění veterinárních inspektorů COVID-19 nebo jejich povinnou karanténou či izolací.

Přehled přestupkových řízení je využíván k porovnávání údajů jednotlivých KVS vytváření statistik – ty lze následně využívat pro kontrolu dodržování základní zásady činnosti, tj. stejného rozhodování v obdobných případech.

Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví

K 1. 1. 2022 bylo evidováno 3 109 schválených a registrovaných provozoven a 4 355 pouze registrovaných. Celkem to je 7 464 provozoven pod státním veterinárním dozorem. V průběhu roku došlo ke zvýšení tohoto počtu na 7 667.

Lze konstatovat, že na konci roku 2022 byl počet provozů schválených podle nařízení EP a Rady (ES) č. 853/2004 vyšší o 65, počet registrovaných maloobchodních zařízení se zvýšil o 143. Do maloobchodního sektoru spadají podle tzv. „hygienického balíčku“ i restaurace. Ty jsou SVS pouze evidovány, registraci provádí Orgán ochrany veřejného zdraví, nicméně pokud je SVS přebírá pod svůj dozor, je třeba je rovněž započítat. Takto započítané restaurace zvýšily počet maloobchodních provozů pod dozorem SVS o 645 a k 1. 1. 2023 jich SVS eviduje pod svým dozorem 20 506. Zvýšení počtu restaurací pod dozorem SVS o 645 je téměř devítinásobné oproti předchozímu roku (v roce 2021 se zvýšil počet dozorovaných restaurací o 72) a je to dáno zejména faktem, že mnoho restaurací bylo v roce 2021 uzavřeno z důvodu pandemie COVID-19 a nařízených opatření.

V roce 2022 bylo plánováno v dozorovaných provozech celkem 22 103 kontrolních akcí dle jednotlivých zveřejňovaných seznamů. Skutečně bylo v rámci plnění plánu provedeno 20 486 akcí. V 310 provozech došlo k navýšení plánované doporučené frekvence kontrol na základě analýzy rizika, s přihlédnutím k požadavkům článku 9 nařízení EP a Rady (EU) 2017/625. V souladu s metodikou SVS byla v 646 provozech naopak frekvence kontrol snížena. Snížení stanovené frekvence kontrol se připouští například u sezonně provozovaných subjektů nebo v provozech, které dlouhodobě vykazují nízký počet porušení legislativy. Z uvedeného počtu plánovaných akcí bylo vykázáno 403 akcí alespoň s jednou závadou. Akcí mimo plán navazujících na došetření závad, mimořádných kontrol a kontrol v subjektech nezařazených na uveřejňovaných seznamech bylo 20 316 a z toho bylo akcí s alespoň jednou závadou 827. Zpravidla je při plánovaných akcích zjišťován menší počet závad než při akcích neplánovaných. Neplánované akce jsou obvykle důsledkem dříve zjištěných nedostatků a jsou zaměřené cíleně na určitý okruh závad.

Kontrol potravin nesoucích značku kvality KLASA bylo provedeno 56 a bylo zjištěno šest porušení pravidel pro používání přidělené značky KLASA. V roce 2022 pokračovala kontrola subjektů podnikajících v režimu EKO-BIO, tedy podniků, které produkují potraviny v biokvalitě s označením BIO. V rámci těchto kontrol nebylo shledáno porušení legislativy v oblasti podmínek pro produkci potravin v režimu BIO. Celkem SVS provedla v roce 2022 takto zaměřených kontrol 76. Kontrol značky Regionální potravina bylo v roce 2022 celkem 70 a při žádné z nich nebylo zjištěno porušení pravidel.

Nedílnou součástí dozoru je i kontrola zásilek, které opouštějí území ČR. A to jak do jiných členských států, tak do třetích zemí. Vzhledem k tomu, že zásilky do třetích zemí musí být doprovázeny veterinárním osvědčením, zásilka musí být vždy zkontrolována. Těchto kontrol bylo v loňském roce provedeno 6 358.

Mezi neplánované kontroly patří i kontroly zásilek v místech určení tak, jak je to běžné, na základě povinného hlášení. Těchto kontrol se uskutečnilo 5 510, včetně kontrol zásilek ve spolupráci s Celní správou ČR či Policíí ČR, což je o 349 méně než v roce 2021. Závada se při nich vyskytla ve 176 případech.

Posouzeno bylo přes 72 000 tun zboží a z toho nebylo uvolněno na trh téměř 16 tun a jako nepoživatelné bylo 15 tun neškodně odstraněno.

Uvedená čísla nezahrnují vejce, která jsou vykazována v kusech. Posouzeno bylo téměř 18,4 milionů kusů vajec, z tohoto počtu nebylo přes 813 000 kusů propuštěno na trh, ale bylo označeno jako požitelné po úpravě.

V roce 2022 byly plány kontrol splněny na téměř 92,7 %. Výrazné zvýšení počtu kontrol (šestinásobné oproti roku 2021) bylo v restauracích, a to opět koresponduje s nemožností provádět kontroly v restauracích, které byly v roce 2021 zavřené z důvodu COVID-19 a nařízených epidemických opatření.

V roce 2022 proběhly tři mimořádné kontrolní akce:

1) Vyšetřování počáteční/pokračovací kojenecké výživy a příkrmů pro kojence a malé děti (KDV) v roce 2022

Akce probíhala od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022. Cílem akce bylo prověřit dodržování legislativních požadavků na KDV, především na kontaminanty jako jsou pesticidy, těžké kovy, mykotoxiny a jiné toxikologicky významné látky.

Celkem bylo odebráno 26 vzorků KDV s přídavkem živočišných složek ze tří výrobních závodů.

Všechny naměřené koncentrace reziduí vyhověly limitům dle platné legislativy. V některých vzorcích byla nalezena rezidua na měřitelných hladinách: PAH, některé kongenery PCB, cín, kadmium, olovo, arzén, rtuť, dusičnany, chrysen. Tyto naměřené hodnoty byly však nižší než legislativou stanovené hranice.

2) Pesticidy 2022

Akce probíhala od 1. 7. 2022 do 30. 9. 2022 (odběr a svoz vzorků do SVÚ Praha) do 30. 11. 2022.

V rámci této akce bylo odebráno celkem 123 vzorků, z toho 16 vzorků pocházelo z hospodářství v ekologickém režimu (šestkrát mléko a mléčné výrobky, devětkrát maso, droby a masné výrobky a v jednom případě vejce).

Vzorky vyhověly MRL dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 396/2005.

V některých vzorcích byla nalezena rezidua na hladinách vyšších než mez kvantifikace (LOQ), tyto naměřené hodnoty byly však nižší než MRL. Celkem u 30 vzorků byla nalezena rezidua alespoň jedné látky, přičemž u jednoho vzorku másla byla nalezena rezidua tří látek (HCB, DDT a indoxacarb) a u 21 vzorků nalezena rezidua dvou látek (typicky DDT a hexachlorbenzen).

- DDT a jeho degradační produkty (29×)
- hexachlorbenzen /HCB/ (22×)
- indoxacarb (1×)

Ostatní pesticidy, včetně výše vyjmenovaných, ve všech ostatních vzorcích byly pod mezí kvantifikace (LOQ).

3) Welfare na jatkách 2022

Akce welfare na jatkách byla vyhlášena od 16. 6. 2022 do 22. 8. 2022 a byla zaměřena na jatka porázející do 3 000 kusů domácích kopytníků ročně (skotu, ovcí, koz, prasat a lichokopytníků). Důvodem vyhlášení této mimořádné akce byl videozáznam nevhodného a neetického chování ke zvířatům na jatkách INTRAMO Znojmo, spol. s.r.o. v Hraběticích. Jednalo se o jatka, kde neprobíhala porážka každý den, tudíž zde nebyl stálý veterinární dozor. V rámci akce bylo zkontrolováno 111 jateckých provozů, které porážely do 3 000 kusů kopytníků za rok. Nebylo zkontrolováno 25 provozů, neboť se jednalo o provozy, kde dochází k příležitostným/sezónním porážkám (23) nebo zrušily svoji činnost (dva). Při kontrolách nedošlo k nevyhovujícím zjištěním.

V rámci této akce mohly být dobrovolně prováděny i kontroly velkých provozů, v žádném ze 14 zkontrolovaných provozů nebyla zjištěna závada.

Úřední veterinární prohlídka

Všechna na jatkách poražená zvířata musí být povinně prohlédnuta úředním veterinárním lékařem. V roce 2022 provedli veterinární inspektoři veterinární prohlídku před a po porážení u 2 528 002 kusů velkých jatečných zvířat, což bylo o pět procent méně ve srovnání s rokem 2021. Z tohoto počtu bylo prohlédnuto 232 527 dospělého skotu, 7 673 telat, 2 278 185 prasat, 8 560 ovcí a jehňat, 998 koz a kůzlat a 59 koní a hříbat, kdy nejvíce snížený podíl porážky oproti roku 2021 byl u koní a hříbat (pokles o 23 %) a u ovcí a jehňat (pokles o 13 %). Naopak prasnic bylo ve srovnání s rokem 2021 prohlédnuto téměř o desetinu více.

U drůbeže byl proti roku 2021 mírný pokles porážek s nejvíce sníženým podílem porážky (o pět procent) u kuřat. Hrabavé drůbeže bylo v roce 2022 prohlédnuto celkem 118 075 844 kusů. Krůt bylo prohlédnuto 171 607 kusů. Vodní drůbeže bylo prohlédnuto 3 707 204 kusů. U poražených králíků nastal proti roku 2021 pokles porážek (o 16 %), bylo prohlédnuto 646 914 kusů. Běžců bylo prohlédnuto 1 150 kusů. Farmové zvěře bylo prohlédnuto proti roku 2021 o 53 % méně, a to celkem 1 876 kusů. Z tohoto počtu bylo velké farmově chované zvěře prohlédnuto celkem 484 kusů a drobné farmové zvěře celkem 1 392 kusů.

Jako nevhodných pro lidskou spotřebu bylo vyřazeno 34 436 kusů velkých jatečných zvířat, 1 543 078 kusů drůbeže celkem a 5 527 kusů králíků.

Kontroly klasifikace jatečně upravených těl

V SVS vykonává kontrolu dodržování povinností provozovatelů potravinářských podniků při provádění klasifikace těl jatečných zvířat podle § 4a zákona č. 110/1997 Sb. a podle přímo použitelných předpisů Evropské unie upravujících klasifikaci jatečných zvířat. SVS kontroluje na místě a bez předchozího upozornění činnost kvalifikovaných klasifikátorů a uplatňované metody klasifikace, jakož i klasifikaci, obchodní úpravu a identifikaci jatečně upravených těl na jatkách.

V roce 2022 provedli veterinární inspektoři 329 kontrol v 38 jatečných provozech porážejících skot a zkontrolovali 8249 jatečně upravených těl (JUT) skotu. Průměrná chybovost klasifikace skotu byla 5,53 %. U 562 JUT skotu byla zjištěna chybná obchodní úprava a v pěti případech chybné označení.

U 34 provozovatelů jatek porážejících prasata bylo provedeno 286 kontrol. Celkově bylo za rok 2022 zkontrolováno 15662 JUT prasat. Průměrná chybovost klasifikace prasat byla 6,7 %. V 70 případech byla zjištěna chybná obchodní úprava JUT a u sedmi JUT prasat chybné označení.

Zjištěná chybovost byla zcela v toleranci, která je daná metodikou, proto nebylo nutné zahajovat žádná správní řízení.

Veterinární asanace a kontrola krmiv

SVS kromě potravinářských podniků dozoruje rovněž osoby nebo podniky, které manipulují s vedlejšími produkty živočišného původu (VŽP) nebo získanými produkty (ZP). Mezi ně patří například kafilerie, spalovny, výrobci krmiv pro zvířata v zájmových chovech, výrobci organických hnojiv, bionafty a jiných technických produktů ze živočišných tuků, preparátoři, producenti včelích produktů neurčených k lidské spotřebě (mezistěny, vosk), bioplynové stanice a kompostárny, přepravci nebo obchodníci. Jedná se vždy o subjekty, které podléhají schválení nebo registraci dle nařízení (ES) č. 1069/2009 a jejich počet se v ČR blíží 2000. Dalšími místy, kde je manipulováno s VŽP a podléhají pravidelnému veterinárnímu dozoru jsou potravinářské provozy nebo chovy hospodářských zvířat.

SVS zároveň dozoruje osoby s povolením pro výkon speciální ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace v potravinářských a zemědělských podnicích nebo osoby s povolením pro odchyt toulavých a opuštěných zvířat.

Úřední kontroly VŽP a ZP

V roce 2022 bylo provedeno v rámci veterinárního dozoru nad dodržováním legislativy v oblasti VŽP a krmiv celkem 1618 úředních kontrol v provozech schválených/registrovaných dle nařízení (ES) č. 1069/2009, v potravinářských provozech a v chovech hospodářských i zájmových zvířat.

Z uvedeného množství provedených kontrol bylo 1144 kontrol plánovaných. Zbylých 474 kontrol bylo neplánovaných na základě například podnětu. V rámci těchto kontrol bylo provedeno i 149 křížových kontrol zaměřených na kontrolu zásilek VŽP a ZP.

Veterinární hygiena a ochrana veřejného zdraví

Celkem bylo zkontrolováno 1 112 schválených nebo registrovaných provozů a 62 katastrálních území, na kterých byl nahlášen výskyt VŽP. Jednalo se jak o výskyt uhynulých hospodářských zvířat, která v několika případech měla sloužit jako nelegální návnada v rámci myslivosti tak i o zahrabání uhynulých zvířat v rozporu s ustanovením veterinárního zákona.

Porušení platných předpisů bylo zjištěno u 36 subjektů, tedy pouze u tří procent zkontrolovaných subjektů. U 28 z nich byla do konce roku 2022 uložena sankce v celkové výši 622 100 Kč.

Z 28 sankcionovaných subjektů byla čtyřem uložena sankce dvakrát.

Vyhodnocení úředních kontrol za rok 2022 v oblasti VŽP

Celkový počet úředních kontrol	Počet zkontrolovaných subjektů (míst)	Počet subjektů s porušením předpisů	Počet subjektů s uloženou pokutou
1 618	1 174	36	28

Nejčastěji kontrolované subjekty v roce 2022 v oblasti VŽP		
Kategorie subjektu	Počet subjektů	Počet kontrol (celkem)
Zpracovatelský závod	22	132
Výroba krmiv pro zvířata v zájmovém chovu	119	230
Bioplynová stanice	71	75
Kompostárna	27	28
Spalovna/spoluspalovna/spalovna pro energetické účely	45	52
Sklady VŽP a pro mezizpracování VŽP	85	159
Sklady ZP	72	116
Zpracování VŽP/ZP pro technické účely (mimo krmiva)	79	98
Uživatel VŽP dle výjimky (článek 17 a 18 n. (ES) č. 1069/2009)	202	226
Sběrné středisko VŽP	26	29
Chov hospodářských zvířat – nakládání s VŽP	54	78
Prodejny nativních krmiv (BARF, mražení hlodavci)	104	112
Potravinářské podniky (jatká, bourárny, mlékárny a podobně)	50	52
Ostatní subjekty (přepravci, export/import, ZOO, SVL, katastr. území, apod.)	218	231

Křížové kontroly zásilek VŽP/ZP		
	Počet subjektů	Počet kontrol (celkem)
	103	149

Asanace

V roce 2022 bylo v ČR vyprodukováno a následně zpracováno cca 595 000 tun VŽP, což v porovnání s rokem 2021 představuje pokles o cca 10 000 tun, ale v porovnání s rokem 2020 se jedná o pokles o více než 70 000 tun.

Největší podíl z vyprodukovaného množství, jako každý rok, tvořila syrovátka a mléčné výrobky již určené pro lidskou spotřebu (313 000 tun), které jsou využívány ke krmným účelům. V důsledku pandemie COVID-19 a částečnému omezení cestovního ruchu kleslo v roce 2022 třetím rokem po sobě množství kuchyňského odpadu z mezinárodní dopravy – v porovnání s před pandemickým rokem 2019 se jedná o pokles o 75 %.

Uhynulá zvířata z celkového množství vyprodukovaného VŽP tvořila pouze 5,5 % (31 000 tun), z čehož cca 46 % představoval uhynulý skot (14 500 tun).

Monitoring reziduí a kontaminantů (cizorodých látek)

V roce 2022 zajistila SVS v laboratořích státních veterinárních ústavů a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (ÚSKVBL) celkem 96 363 vyšetření na obsah reziduí a kontaminantů (o 1 182 vyšetření více než v roce 2021). Zastoupení nevyhovujících nálezů bylo celkem 0,06 %, což je nepatrně vyšší procento oproti roku 2021 (0,04 %) a roku 2020 (0,05 %). Úřední veterinární lékaři (ÚVL) provedli odběr vzorků od 1 160 kusů skotu včetně telat, od 1 484 prasat, 731 kusů drůbeže, 226 sladkovodních ryb, 157 kusů lovné zvěře, 57 zvěře chované na farmách, od 64 ovcí a koz. Pro laboratorní analýzy bylo dále odebráno 352 vzorků syrového mléka (kravské, ovčí, kozí), 247 vzorků vajec, 139 vzorků medu, dále desítky vzorků potravin (masných, mléčných, rybích a vaječných výrobků), krmiv pro hospodářská zvířata a vod k napájení zvířat, případně vod z chovných nádrží akvakultury. V průběhu roku 2022 byl případ zjištění nevyhovujícího výsledku rtuti a methylrtuti u žraloka hlášen v rámci systému rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF).

Monitoring zoonóz a původců zoonóz

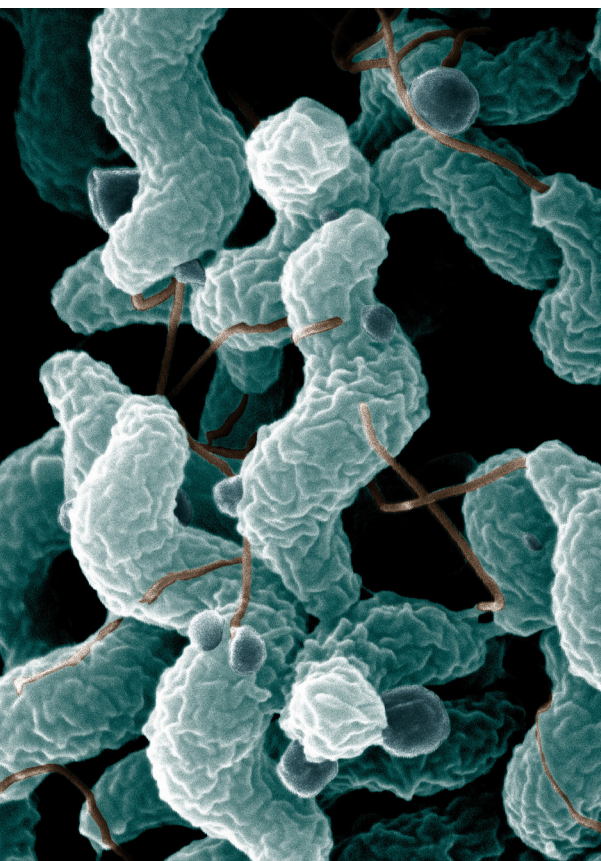
Sledování zoonóz, původců zoonóz a komenzálních bakterií bylo v roce 2022 prováděno na základě Metodického návodu SVS č. 1/2014, který stanovuje pravidla pro pravidelné mikrobiologické vyšetření

původců zoonóz prováděné veterinárním dozorem v podnicích podle vyhlášky č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a původců zoonóz.

V souvislosti se zrušením rozhodnutí Komise 2013/652/EU od 1. 1. 2021 a nahrazením rozhodnutím Komise 2020/1729, došlo ke změnám v monitoringu zoonóz a ve sledování antimikrobiální rezistence.

Odběr vzorků pro monitoring zoonóz byl prováděn z jatečně upravených těl skotu a prasat (*Salmonella* spp., shigatoxin produkující *E.coli*), slepých střev brojlerů (*Campylobacter* spp., komenzální *E.coli* a enzymy produkující *E.coli*) a z kůží z krků brojlerů a krůt (*Salmonella* spp.). Vzorky byly odebrány na předem určených jatkách.

Dále byly odebrány vzorky drůbežího masa v maloobchodní síti pro účely vyšetření enzymy produkující *E.coli*. Podle rozhodnutím Komise 2020/1729 byly k monitoringu enzymů produkujících *E.coli* nově zařazeny i vzorky čerstvého krůtího masa.

Na přítomnost původce zoonóz *Salmonella* spp. byla odebrána kůže z krku brojlerů (950 vzorků) a krůt (365 vzorků). U skotu (3675 vzorků), prasat (4303 vzorků), ovcí (327 vzorků), koz (18 vzorků) a koní (pěti vzorků) byly prováděny stěry z jatečně upravených těl pomocí abrazivní houbičky. Z odebraných vzorků jatečně upravených těl bylo salmonela pozitivních 0,35 % u skotu, 0,81 % u prasat, 7,37 % u brojlerů, 0,82 % u krůt a 0,92 % u ovcí.

Na přítomnost původce zoonóz *Campylobacter* spp. byla na jatkách odebrána slepá střeva brojlerů. Celkem bylo vyšetřeno 422 vzorků. Ve 191 vzorcích byl detekován *Campylobacter jejuni*, v 75 vzorcích *Campylobacter coli* a v sedmi vzorcích byly detekovány oba patogeny současně.

Na přítomnost bakterie *Escherichia coli* byly odebrány vzorky slepých střev brojlerů. Celkem byly ve 184 případech izolovány kmeny *E.coli*, u kterých byla dále sledována antimikrobiální rezistence v souladu s prováděcím rozhodnutím Komise 2020/1729. Pro účely vyšetření enzymy produkující *E. Coli*, tj. *E. Coli* produkující ESBL nebo AmpC nebo karbapenemázu – enzymy zajišťující rezistenci vůči beta-laktamovým antibiotikům, bylo odebráno celkem 296 vzorků čerstvého kuřecího masa, 152 vzorků čerstvého krůtího masa a 293 vzorků slepých střev brojlerů. Z odebraných vzorků kuřecího masa bylo prokázáno 83 pozitivních, z krůtího masa 26 pozitivních a ze slepých střev brojlerů 108 pozitivních

Monitoring salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata

V roce 2022 pokračoval pravidelný monitoring kontroly zdravotní nezávadnosti krmiv pro hospodářská zvířata v rámci kterého je vyšetřováno krmivo na přítomnost salmonel. Místem odběru vzorků krmiva jsou výroby kompletních krmných směsí nebo přímo hospodářství s chovem drůbeže nebo prasat.

Celkem bylo odebráno 472 vzorků krmiva a přítomnost salmonel byla potvrzena v jednom vzorku kompletního krmiva pro prasnice ve výrobně krmných směsí v Libereckém kraji.

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv 2022 – monitoring salmonel na hospodářstvích

	Brojleři	Krůty	Nosnice	Reprodukční chovy	Prasata	Celkem
Počet hosp.	98	40	75	72	105	390*
Počet vzorků	98	41	79	72	107	397

Kontrola zdravotní nezávadnosti krmiv 2022 – monitoring salmonel ve výrobnách krmiv (VKS)

	Krmná směs (KS) pro drůbež	KS pro prasata	KS pro skot	KS ostatní	Celkem
Počet VKS	24	21	11	1	57*
Počet vzorků	34	27	13	1 (bažanty)	75

* Na některých hospodářstvích nebo ve výrobnách KS bylo odebráno vícero vzorků pro různé druhy zvířat, proto je celkový součet nižší než součet všech hospodářství nebo výroben KS, kde byl proveden odběr vzorku.

Z dosavadních výsledků monitoringu salmonel v krmivech pro hospodářská zvířata lze pozorovat vysokou hygienickou úroveň výroby a manipulaci s krmivy v ČR.

Počet	2018	2019	2020	2021	2022	Celkem
Odebraných vzorků	715	785	559	583	472	3 114
Pozitivních vzorků	1	2	1	0	1	5

Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva (RASFF) a systém pro správní pomoc a spolupráci (AACS)

SVS řešila v roce 2022 celkem 104 případů notifikací ze systému RASFF, přičemž převažovala přijatá oznámení nad odeslanými. Nejvíce notifikací se týkalo salmonel v drůbežím masu (61 případů), přičemž maso bylo v 93 % původem z Polska nebo v Polsku zpracováno.

Zastoupení komodit v rámci nevyhovujících notifikací RASFF

Komodita	Počet případů	%
Drůbež a drůbeží výrobky	66	63
Ryby a koryši a výrobky z nich	14	13
Maso, masné polotovary a výrobky (vyjma drůbeže)	9	9
Mléko a mléčné výrobky	8	8
Krmiva	7	7

Systém AACS má dva podsystémy: AAC-FF, který slouží k notifikaci případů podvodů a falšování v oblasti potravin a krmiv a AAC-AA, který slouží pro hlášení obecných nevyhovujících zjištění a správní pomoc a spolupráci mezi členskými státy EU. V rámci tohoto systému řešila SVS v roce 2022 celkem 104 případů (67 případů v AAC-FF a 37 případů AAC-AA). Předmětem šetření byla nejčastěji zvířata v zájmovém chovu, hospodářská zvířata a z potravin živočišného původu maso a masné výrobky a produkty rybolovu. U živých zvířat se jednalo o padělané doklady, ilegální dovoz a jiné chyby v identifikaci zvířat. U živočišných produktů o chyby ve značení a složení či mikrobiální kontaminaci.

Zastoupení komodit v notifikacích řešených v rámci systému AAC-FF a AAC-AA

Komodita	Počet případů	%
Zvířata v zájmovém chovu	47	45
Maso a masné výrobky	16	15
Med	15	14
Hospodářská zvířata	14	13
Produkty akvakultury	10	10
Vejce	1	1
Mléko a mléčné výrobky	1	1

Hlavním cílem činnosti SVS v oblasti zdraví zvířat v roce 2022 bylo udržení příznivé nákazové situace, ochrana území před zavlečením nákaz, které by mohly znamenat riziko pro člověka (zoonóz), nebo pro zdraví zvířat a v případech výskytu těchto nákaz přijetí opatření k zamezení šíření těchto nákaz. K dosažení tohoto cíle jsme se zaměřili především na monitoring nákaz v chovech zvířat, kontroly přesunů zvířat a provádění preventivních opatření v chovech zvířat.

V roce 2022 bylo celkem potvrzeno 20 ohnisek vysoce patogenní aviární influenzy (HPAI) subtypu H5N1 v chovech drůbeže, z toho 16 ohnisek v malochovech a čtyři ohniska v komerčních chovech drůbeže (v chovu divokých kachen, plemenných kachen, kachen na výkrm a ve velkochovu nosnic pro produkci konzumních vajec). Ohniska se nacházela v osmi krajích ČR (nejvíce v kraji Středočeském, Plzeňském a Jihočeském). U volně žijících ptáků byly pozitivně vyšetřeny na HPAI subtypu H5N1 pouze dvě labutě velké v krajích Středočeském a Zlínském.

V roce 2022 byl na území ČR potvrzen jeden pozitivní případ AMP v populaci prasat divokých. Podobně jako v roce 2017 se opět potvrdilo, že včasný záchyt AMP byl umožněn celoplošným pasivním monitoringem, v rámci kterého jsou na celém území ČR vyšetřována na AMP všechna nalezená uhynulá nebo dopravním prostředkem sražená prasata divoká již od roku 2014. Ihned po potvrzení nákazy vymezila SVS tzv. pásmo infekce (cca 200 km²) a nařídila mimořádná veterinární opatření (MVO) k zamezení šíření této nebezpečné nákazy. Ve vyjmenovaných katastrálních územích byla stanovena opatření zahrnující zejména zákaz lovu, zákaz krmení a vnaďení prasat divokých, vybudování a vybavení svozových míst, vyhledávání uhynulých a sražených prasat divokých, zákaz přemísťování domácích prasat, zamezení kontaktu domácích prasat s divokými prasaty, provedení soupisu chovů prasat, zákaz chovat prasata venku, omezení vstupu do oblasti.

Další opatření byla nařízena 20. 12. 2022, kterými SVS vymezila uzavřené pásmo I. Ve vymezeném území byl umožněn lov po absolvování školení o biologické bezpečnosti při lovu a sběru kadáverů, bylo zabezpečeno laboratorní vyšetření na AMP od každého uloveného kusu, vyhledávání uhynulých a sražených prasat divokých, stanoveny podmínky pro přemísťování domácích prasat z uzavřeného pásma I, zamezen kontakt domácích prasat s divokými prasaty, určeny podmínky pro přemísťování masa a masných výrobků získaných z domácích prasat chovaných v uzavřeném pásmu I, podmínky pro nakládání se zvěřinou z prasat divokých ulovených v uzavřeném pásmu I. Následně vydala SVS MVO s celostátní platností kterými stanovila podmínky pro přemísťování domácích prasat chovaných mimo uzavřená pásma do uzavřených pásem.

Dále v souvislosti se změnou nákazové situace v ČR zrušila SVS začátkem prosince 2022 vymezenou oblast s intenzivním odlovem prasat divokých. Za celou dobu trvání, to je za období od 16. 11. 2020 do 5. 12. 2022, bylo v celé oblasti s intenzivním odlovem uloveno a vyšetřeno více než 21 900 prasat, všechna vyšetření byla AMP negativní.

Pokračovalo i vyšetřování domácích prasat v indikovaných případech (prasnice po zmetání, hromadné úhyny, podezření).

V roce 2022 plnila ČR kritéria pro status země prosté vztekliny, tuberkulózy skotu, brucelózy a leukózy skotu, brucelózy ovcí a koz, infekční anémie lososovitých ryb, Aujeszkyho choroby prasat v chovech domácích prasat, slintavky a kulhavky, moru malých přežvýkavců, afrického moru koní, klasického moru prasat, infekční bovinní rinotracheitidy a rovněž status země se zanedbatelným rizikem bovinní spongiformní encefalopatie (BSE). Tyto statusy uděluje Evropská komise, nebo WOAH (Světová organizace pro zdraví zvířat), a jsou zásadní pro chovatele, kteří vyvážejí zvířata a živočišné produkty.

V roce 2022 pokračovaly programy pro tlumení a eradikaci některých nákaz. Jednalo se o Národní program pro tlumení salmonel v chovech drůbeže, monitoring transmisivní spongiformní encefalopatie (TSE) u skotu, ovcí a koz. Rovněž pokračoval aktivní monitoring ptačí chřipky v chovech drůbeže i u volně žijících ptáků, monitoring nebezpečných nákaz ryb a monitoring katarální horečky ovcí.

Programy tlumení salmonel v chovech kura domácího a krůt jsou zaměřeny na tlumení sérotypů salmonel, které mají dopad na veřejné zdraví. Nejde zde o zdravotní stav ptáků, ale o možné riziko kontaminace finálních produktů a ohrožení zdraví spotřebitele. Programy představují komplex opatření, která mají několik základních pilířů. Jsou to biologická bezpečnost v chovu, monitoring, vakcinace a opatření v případě výskytu salmonel. Biologická bezpečnost na hospodářství s drůbeží zahrnuje sanační a zoohygienická pravidla a další způsoby prevence zavlečení a šíření patogenů prostřednictvím materiálů, osob, zvířat a vozidel. Zásadním opatřením biologické bezpečnosti je v rámci programů tlumení salmonel povinné zpracování a dodržování sanačního programu, který zahrnuje plány deratizace a dezinfekce, pravidla pro očistu a dezinfekci všech prostor, technologie i nářadí prováděné v rámci každodenního běžného provozu farmy a mezi turnusy.

Monitoring je v rámci programů založen na pravidelném sledování výskytu salmonel v prostředí chovu. Jde o bakteriologické vyšetření vzorků trusu, které jsou odebírány podle harmonogramů stanovených pro jednotlivé kategorie drůbeže evropskou legislativou. Pro účely vyhodnocení výsledků monitoringu se zvlášť stanovuje pro jednotlivé kategorie drůbeže zahrnuté v programu kromě celkové prevalence *Salmonella* spp. rovněž prevalence tzv. „sledovaných sérotypů“ salmonel. Jde o sérotypy s významem pro lidské zdraví. Pro programy ve výkrmech a chovech nosnic pro produkci konzumních vajec jsou sledovanými sérotypy *Salmonella* Enteritidis a *Salmonella* Typhimurium, pro reprodukční chovy kura domácího do sledovaných sérotypů patří navíc ještě *Salmonella* Infantis, *Salmonella* Hadar a *Salmonella* Virchow. Pro tyto sledované sérotypy jsou evropskou legislativou určeny hodnoty prevalence (tzv. cíle), kterých má být dosaženo, a které mají být udrženy.

V roce 2022 splnila ČR cíle stanovené evropskou legislativou v chovech nosnic s produkcí konzumních vajec, ve výkrmech brojlerů a krůt.

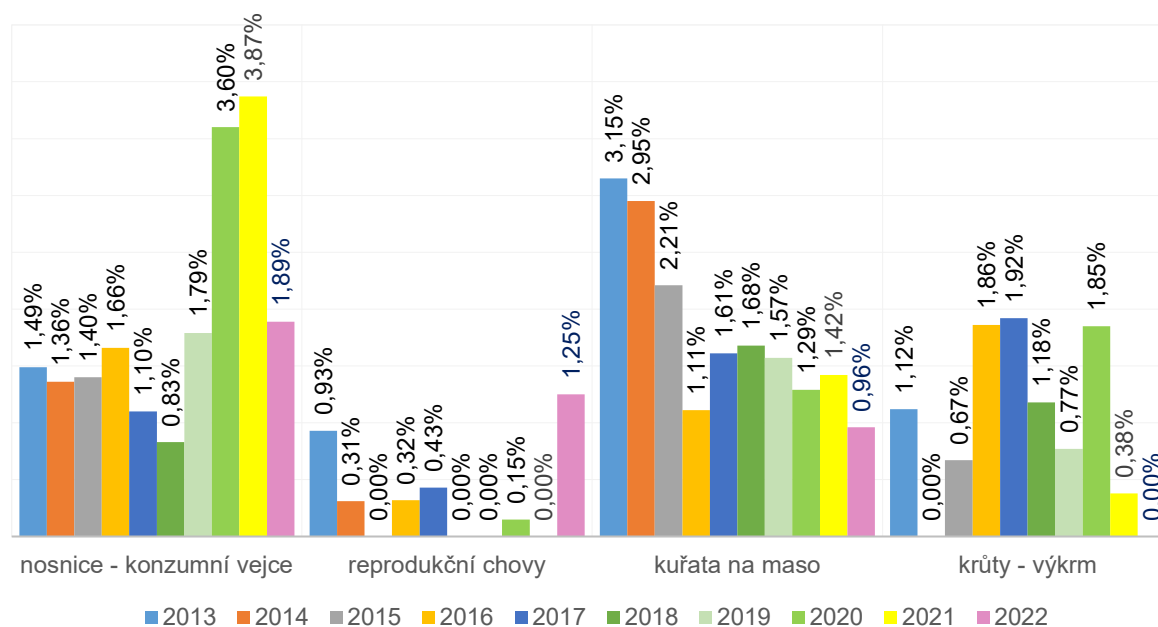
V rodičovských chovech kura domácího bylo ve dvou hospodářstvích potvrzeno osm hejn pozitivních na *Salmonella* Enteritidis, a tak byla překročena jednocentní prevalence.

V ostatních kategoriích byla situace příznivější v porovnání s rokem 2021. V chovech nosnic s produkcí konzumních vajec bylo celkem devět hejn ve čtyřech chovech pozitivních na sledované sérotypy, konkrétně na *Salmonella* Typhimurium tři hejna, na *Salmonella* Enteritidis šest hejn.

V chovech kuřat na maso stále dominuje *Salmonella* Enteritidis, která byla potvrzena v 45 hejnech z celkového počtu 78 hejn pozitivních na *Salmonella* spp. Pouze jedno hejno bylo pozitivní na *Salmonella* Typhimurium.

V chovech krůt na výkrm byly v loňském roce detekovány dvě hejna na *Salmonella* spp, jedno hejno bylo pozitivní na *Salmonella* Coeln a jedno hejno na *Salmonella* Kentucky.

Procento hejn pozitivních na sledované sérotypy salmonel v letech 2013-2022

Mezi nebezpečné zoonózy patří i tularemie. V letech 2011-2018 byli v rámci pasivního monitoringu na celém území ČR cíleně vyšetřováni všichni uhynulí a ulovení zajáci, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Zároveň byl prováděn i plošný aktivní monitoring, v rámci kterého byli vyšetřováni tři ulovení zajáci na 100 km² metodou pomalé aglutinace na výskyt protilátek. Tularémie je charakteristická přírodní ohniskovostí a její výskyt je charakteristický pro určité lokality. Cílem monitoringu bylo určení

rizikových oblastí. Od roku 2011 je situace u této nákazy ustálená bez výrazných změn, proto byl aktivní monitoring ukončen k 31. 12. 2018. Od roku 2019 pokračuje již jen pasivní monitoring – vyšetřování všech uhynulých zajíců a ulovených zajíců, u kterých bylo vysloveno podezření na tuto nákazu. Informace o míře rizika v konkrétních lokalitách byly nadále předávány mysliveckým sdružením a krajským hygienickým stanicím. V roce 2022 z celkového počtu 22 vyšetřených uhynulých a ulovených podezřelých zajíců byla tularemie potvrzena u dvou vyšetřených vzorků.

Nebezpečným parazitem pro člověka je *Trichinella spiralis*, jejíž vývojová stadia se mohou vyskytovat v mase prasat divokých. Proto je prováděno vyšetřování všech ulovených prasat divokých na přítomnost tohoto parazita. V roce 2022 byl zaznamenán jeden pozitivní nález – jednalo prase divoké dovezené z Polska do zvířinového závodu v Karlovarském kraji.

Počet vyšetření vzorků prasat divokých vyšetřovaných na trichinelózu podle jednotlivých let

Vyšetření prasat divokých na trichinelózu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet vyšetřených	185 042	163 548	232 025	148 611	237 488	182 091	232 358	197 426
Počet pozitivních	0	4	1	4*	1	0	2**	1***

* tři ze čtyř pozitivních případů v roce 2018 byly diagnostikovány u prasat divokých ulovených a dovezených do ČR z Maďarska

** oba pozitivní nálezy v roce 2021 byly zjištěny u prasat divokých ulovených a dovezených z Polska

*** pozitivní nález v roce 2022 byl zjištěn u prasete divokého uloveného a dovezeného z Polska do ČR

S cílem spolehlivě definovat rizikové oblasti bylo sledování výskytu *Trichinella* spp. rozšířeno i na vyšetření lišek a psíků mývalovitých. Za rok 2022 bylo takto vyšetřeno celkem 2 563 lišek, přičemž pozitivní výsledek byl zaznamenán v celkem dvou případech.

V roce 2016 byl zahájen monitoring alveokokózy u lišek, který pokračoval i v roce 2022. Onemocnění způsobované tasemnicí *Alveococcus multilocularis*, jejímž hlavním hostitelem je v Evropě liška obecná, je přenosné i na člověka. U něj se po nakažení vyvíjí mezihostitelské stádium, napadající především játra, ale i plíce a jiné orgány. Vyšetřovány byly čtyři lišky nebo psíci mývalovití na 100 km², celkem bylo v roce 2022 vyšetřeno 2 582 vzorků, z nichž bylo 529 pozitivních.

Vzteklina je virové onemocnění teplokrevných živočichů, včetně člověka, které napadá nervový systém a končí vždy smrtí. Poslední případ vztekliny byl v ČR zaznamenán u lišky v dubnu roku 2002. Riziko zavlečení nákazy na naše území však stále existuje, zejména vzhledem k nálezové situaci v Polsku, proto stále pokračuje monitoring zahrnující vyšetření čtyř lišek nebo psíků mývalovitých na 100 km². Za rok 2021 bylo laboratorně vyšetřeno celkem 2 843 volně žijících zvířat, z toho 2 794 lišek, všechna vyšetření byla negativní. Nadále platí povinnost vakcinovat psy starší tří měsíců a nadále platí pro chovatele

povinnost předvést zvíře, které poranilo člověka, ke klinickému vyšetření veterinárním lékařem, a to první a pátý den po poranění. Za rok 2022 bylo klinicky vyšetřeno veterinárními lékaři 1 655 zvířat, která poranila člověka. Ani v těchto případech nebyl zjištěn žádný pozitivní případ onemocnění vzteklinou.

V roce 2022 byly zjištěny tři případy herpesvirózy koi (KHV) u kaprů obecných v Kraji Vysočina a u koi kaprů v Jihomoravském a Středočeském kraji.

Nejčastějším zdravotním problémem českých včelstev je mor včelího plodu (MVP). V roce 2022 bylo v České republice potvrzeno celkem 66 ohnisek moru včelího plodu. Ve srovnání s předchozím rokem se jedná prakticky o stejný počet nově vyhlášených ohnisek. Nejvyšší počet ohnisek byl zaznamenán v kraji Moravskoslezském, Pardubickém a Zlínském.

Hniloba včelího plodu byla prokázána na devíti stanovištích včel v Královéhradeckém kraji. Další ojedinělé ohnisko se vyskytlo v Moravskoslezském kraji.

Kromě vlastního sledování výskytu nálezů a jejich původců byly v chovech hospodářských zvířat v roce 2021 prováděny kontroly zaměřené na dodržování požadavků legislativy v oblasti zdraví zvířat (biologická bezpečnost, léčiva, kontroly podmíněnosti, včelaři, ryby, zásilky zvířat, svody a další), bylo provedeno 5 734 kontrol z toho 6,85 % se závadami.

Řada kontrol byla rovněž provedena na základě vyslovení podezření na nákazu, podnětů občanů, podnětů jiných správních orgánů apod.

Ve dnech 23.–25. 5. 2022 proběhlo simulační cvičení SVS a Vojenské veterinární služby Ministerstva obrany (VetSI MO) na téma postupů orgánů veterinární správy při podezření a potvrzení na nebezpečnou nákazu zvířat se zaměřením na aviární influenzu (HPAI), slintavku a kulhavku (SLAK) a africký mor prasat (AMP) u prasat domácích a prasat divokých. Pozvány byly KVS pro kraje Karlovarský (KVSK), Ústecký (KVSU), Pardubický (KVSE) a Plzeňský (KVSP).

V ubytovacím zařízení Vojenských lesů a statku (VLS) Olšina byla organizována prezentační část cvičení a v hospodářství Vojenských lesů a statků Květušín praktická část cvičení.

V roce 2022 byly provedeny celkem čtyři zásahy PSMS Brno a Hradec Králové v ohniscích nebezpečných nálezů spojených s depopulací vnímavých druhů zvířat a v 16 případech byla provedena depopulace ohniska silami a prostředky záložních týmů pohotovostních středisek pro mimořádné situace SVS pro kraje Jihočeský, Středočeský, Plzeňský, Moravskoslezský, Jihomoravský a Vysočina.

Eradikováno bylo 18 ohnisek HPAI u drůbeže (kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Ústecký, Pardubický, Moravskoslezský, Vysočina, Jihomoravský), jedno ohnisko salmonelózy (*S. enteritidis*) v Moravskoslezském kraji a jedno ohnisko KHV v Jihomoravském kraji.

Stále významnější oblastí dozoru SVS je welfare neboli životní pohody zvířat. Ochrana zvířat proti týrání se stala za poslední roky důležitým tématem, a to nejen odborníků a nevládních organizací, ale

také široké veřejnosti. Na podmínky chovu a další činnosti se zvířaty, ať už se týká zvířat hospodářských nebo zájmových, jsou kladeny stále větší nároky a požadavky. Úřední veterinární lékaři SVS každý rok uskuteční tisíce kontrol při nejrůznějších činnostech se zvířaty.

Podobně jako v předchozích letech i v roce 2022 byly základem dozorové činnosti SVS v oblasti welfare zejména plánované kontroly vyplývající z Víceletého plánu kontrol (VPK), který u různých činností stanoví minimální roční frekvenci kontrol nebo minimální procento kontrolovaných subjektů z celkového počtu. V chovech hospodářských zvířat byla část kontrol plánována na základě centrálně provedené analýzy rizika, část kontrol na základě analýzy rizika prováděné příslušnými KVS, aktualizované pro rok 2022. Jako kritérium míry rizika se zohledňuje např. počet zvířat na hospodářství, datum poslední kontroly či nedostatky zjištěné při minulých kontrolách v oblasti dobrých životních podmínek zvířat i v dalších oblastech (evidence zvířat, zdraví zvířat apod.). Stále větší část kontrol představovaly kontroly neplánované – na základě podnětů od jednotlivých občanů, spolků nebo od jiných dozorových orgánů.

V roce 2022 bylo v chovech hospodářských zvířat provedeno celkem 1 960 kontrol, při nichž bylo zjištěno 419 závad. To představuje 21,4 % kontrol se závadou – porušení platné legislativy. Nejčastěji se jednalo o nevhodné podmínky chovu, omezování výživy a napájení, nebo nedodržení minimálních standardů pro hospodářská zvířata vyplývajících z vyhlášky č. 208/2004 Sb. Z dalších zjišťovaných závad při kontrolách hospodářských zvířat lze zmínit nezajištění zdravotní péče o zvířata, nedostatečné záznamy o provedených veterinárních úkonech a aplikovaných léčivých přípravcích, neevidovaná hospodářství, neohlášení změn ve stavu chovaných zvířat a chov neoznačených zvířat, úniky zvířat, nesoučinnost chovatele apod.

V chovech zájmových zvířat (kromě chovů druhů vyžadujících zvláštní péči) bylo v roce 2022 provedeno úředními veterinárními lékaři SVS celkem 2 369 kontrol, z toho 811 se zjištěnými závadami. To znamená, že v této oblasti byla u 34,2 % kontrol zjištěna a řešena závada – porušení platné legislativy. Nejčastější porušení se týkala nevhodných podmínek chovu, omezování krmení a napájení, působení nepřiměřených stresových vlivů a nezabezpečení proti úniku. Při těchto kontrolách se dále prokazovalo také porušení veterinárního zákona, což u zájmových zvířat představuje zejména nezajištění povinné vakcinace psů proti vzteklině.

Nejvíce podnětů na podezření na týrání zvířat pochází od jednotlivých občanů z celé ČR. V roce 2022 bylo na základě podnětů provedeno úředními veterinárními lékaři SVS 3 076 kontrol. Většina podnětů se týkala chovů zájmových zvířat (zejména psi a kočky) a zvířat chovaných nebo držných ve zverimezech pro další prodej. U hospodářských zvířat to byly zejména podněty na chov skotu, koní a drůbeže. U podnětů, kdy bylo zjištěno týrání zvířat nebo jiné porušení zákona, jednotlivé KVS předávaly tyto případy k dořešení obcím s rozšířenou působností (ORP).

Větší kauzy týrání zvířat řešené v roce 2022 se týkaly zejména chovu skotu na pastvě a chovů většího počtu psů v nevhodných podmínkách. Spolu s Policií ČR byl řešen případ chovatele dravců, sov, papoušků a malých šelem.

V roce 2022 SVS předala celkem 525 podnětů obecním úřadům ORP k projednání přestupků a správních deliktů vyplývajících z porušení povinností uložených chovatelům, fyzickým a právnickým osobám na úseku ochrany zvířat. Tyto podněty zahrnují také návrhy na zvláštní opatření, mezi které patří umístění týraného zvířete do náhradní péče (92 podnětů), opatření ke snížení počtu zvířat (11 podnětů), nařízení zajištění utracení zvířete (jeden podnět) a nařízení náhradní péče v místě chovu (jeden podnět).

Případy, kdy vzniklo podezření ze spáchání trestného činu, byly SVS oznámeny orgánům činným v trestním řízení. V roce 2022 se jednalo celkem o pět případů (dva případy chovu psů, případ chovu drůbeže, případ nepovoleného chovu šelem a případ nedovoleného zacházení se zvířaty na jatkách). KVS šetřily i další podezření na spáchání trestného činu v oblasti ochrany zvířat proti týráním, kdy kromě řešení případů v terénu zpracovávaly pro orgány činné v trestním řízení stanoviska. I v tomto roce nadále pokračovala spolupráce SVS s Policií ČR v rámci předávání informací s cílem zefektivnění objasňování případů týraní zvířat.

Pokud jde o charakter zjišťovaných nedostatků, na základě výsledků kontrol za delší období a získaných zkušeností lze konstatovat, že se většinou jedná o kombinaci faktorů a nedostatky související s konkrétními podmínkami chovu a profilem chovatele. V některých případech, i při dostatečné vědomosti chovatele o povinnostech vyplývajících z chovu daného druhu zvířat, se jedná o nezvládnutí daného chovu, zanedbání péče vlivem nedostatku finančních prostředků či progresivní zhoršení stavu neřešením problémů již v počátku vzniku. Jindy se jedná o laxnost a nedostatečnou míru odpovědnosti chovatelů, neochotu porozumět principu požadavků právních předpisů apod. V řadě případů se bohužel SVS setkává i s neopodstatněnými podněty typu sousedských sporů, kdy se o samotný chov zvířat ve skutečnosti ani nejedná. Při podávání podnětů SVS je velmi důležité, aby podnět byl co nejkonkrétnější a obsahoval zejména identifikační údaje daného místa chovu (zejména adresu, tedy ulici a číslo popisné nebo GPS, případně i kontakt na chovatele). Bez identifikace chovu není možné kontrolu provést.

Dozor nad dodržováním požadavků welfare v útulcích a záchraných stanicích pro hendikepované živočichy byl proveden prostřednictvím 204 kontrol, z toho 185 kontrol bylo provedeno v útulcích a 19 kontrol v záchraných stanicích pro handicapovaná zvířata. Celkem byly v útulcích zjištěny závady ve 13 případech, v záchraných stanicích nebyly zjištěny závady žádné.

Povinná registrace útulků umožnila sestavit souhrnnou databázi zařízení pečujících o toulavá a opuštěná zvířata v ČR. V současné době je registrováno 319 útulků. Plánovaně se kontroluje třetina útulků, další kontroly vycházely z analýzy rizika a podaných podnětů.

V chovech druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči bylo v roce 2022 provedeno 615 kontrol, z toho bylo ve 33 případech zjištěno porušení platné legislativy. Jednalo se zejména o nepovolené chovy a nevhodné podmínky chovu.

V loňském roce na základě poslední rozsáhlé novely zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týráním (zákon č. 501/2020 Sb.) vešla v účinnost další zpřísnění požadavků pro chovatele vybraných druhů šelem a lidoopů. Dnem 1. 1. 2022 začal platit zákaz rozmnožování vybraných druhů šelem a lidoopů (vyjma licencovaných zoologických zahrad) a zákaz přesunu těchto druhů zvířat ze zahraničí s výjimkou přesunu za účelem chovu v zoologické zahradě s platnou licenci. Podmínky pro chov všech druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči dále stanovila nová vyhláška č. 451/2021 Sb., o ochraně druhů zvířat vyžadujících zvláštní péči. Tato vyhláška ke dni 1. 1. 2022 zrušila vyhlášku č. 411/2008 Sb. Nová vyhláška nezměnila výčet druhů zvířat vyžadující zvláštní péči, ale doplnila obecné požadavky péče o zvířata a podrobněji stanovila podmínky chovu jedovatých hadů a krokodýlů. Pro velikosti chovných prostor hadů a krokodýlů je stanoveno přechodné období s účinností od 1. 1. 2025. Dne 1. 8. 2022 nabyla v této oblasti účinnosti další nová vyhláška č. 213/2022 Sb., o ochraně vybraných druhů šelem a lidoopů při chovu. Povinnosti, které se týkají konkrétní velikosti a vybavení prostor, budou stávající chovatelé muset plnit až od pozdějšího data, a to od 1. 7. 2024 a od 1. 7. 2032.

Dnem 1. 1. 2022 vešel v účinnost zákaz drezury všech volně žijících druhů zvířat narozených po 1. 1. 2022 a rovněž zákaz přesunu volně žijících zvířat do ČR za tímto účelem.

V oblasti zájmových zvířat výše uvedená novela zákona přinesla definici množírny psů nebo koček, přičemž v roce 2022 bylo podle tohoto ustanovení o množírnách zahájeno ve třech případech správní řízení. Novela dále upravila některé povinnosti pro chovatele chovajícího psa nebo kočku za účelem rozmnožování, či chovatele tří a více fen. Chovatelé psů musí například vést evidenci o prodaných a darovaných štěňatech, vést evidenční list vrhu štěňat, a spolu se štěňaty předávat novému chovateli tzv. kopii evidenčního listu vrhu a informace o krmení a následné péči. Porušení těchto povinností bylo v roce 2022 zjištěno celkem v 54 případech.

Dále v této oblasti MZe stanovilo novou vyhláškou č. 384/2021 Sb., o ochraně psů a koček při chovu za účelem rozmnožování s účinností pro všechny chovatele od 1. 7. 2022 požadavky na velikosti chovných prostor při rozmnožování psů a koček, na péči o tato zvířata a na provádění inseminace, a dále i na nejnižší a nejvyšší věk psů a koček při jejich rozmnožování. Porušení této vyhlášky bylo v roce 2022 zjištěno celkem při 14 kontrolách (např. nedodržení velikosti chovných prostor, nezajištění ochrany zvířat před nepříznivými klimatickými jevy, nezajištění dostatečné čistoty, větrání a osvětlení chovných prostor, použití feny mladší 14 měsíců k reprodukci atd.).

V důsledku uvolnění opatření v souvislosti s celosvětovou pandemií COVID-19 se většina akcí týkající se veterinární problematiky v roce 2022 již konala. Prezenčně se dne 20. 10. 2022 uskutečnila 29. mezinárodní konference Ochrana zvířat a welfare a dne 30. 11. 2022 proběhla online formou konference Aktuální otázky bioklimatologie zvířat 2022.

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Zásadní událostí roku 2022 bylo české předsednictví v Radě Evropské unie (dále jen CZ PRES). Státní veterinární správa převzala odpovědnost za jednání dvou pracovních skupin Rady EU: pracovní skupiny vedoucích veterinárních služeb (PS CVO) a pracovní skupiny Potsdam. Jednání těchto pracovních skupin jsme zajišťovali jak po stránce odborné, kdy zástupci SVS odpovídali za výběr a přípravu hlavních projednávaných témat, tak po stránce organizační a koordinační ve vztahu k členským státům (ČS), Evropské komisi (EK), Generálnímu sekretariátu Rady (GSR), mezinárodním organizacím (WOAH, EFSA) i zástupcům třetích zemí. Ačkoli samotné předsednictví ČR se odehrávalo ve druhé polovině roku, přípravy na tuto událost začaly již v letech předchozích a se stupňující intenzitou zásadně dominovaly celému roku 2022.

V rámci SVS odpovídal za organizaci a koordinaci CZ PRES odbor pro vztahy s EU, zejména pak co se týče PS CVO. Odpovědnost za aktivity v PS Potsdam nesl tým odboru vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu. Na odborném zajištění předsednictví v PS CVO se podílely jak všechny odbory veterinární sekce ÚVS, tak experti Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv.

SVS se přímo podílela i na organizaci semináře konaného v Belgii dne 9. 11. 2022, který byl věnován velmi aktuálnímu tématu biologické bezpečnosti, konkrétně riziku, která představují volně žijící zvířata. Seminář byl uspořádán ve spolupráci s Evropskou federací pro zdraví zvířat a hygienickou bezpečnost (FESASS).

Oproti předchozím obdobím přípravy CZ PRES výrazně narostly organizační aktivity, které zahrnovaly kontinuální komunikace se zástupci GSR. Jednání probíhala jak formou fyzických setkání v Bruselu, Praze či Paříži, tak i videokonferenčně nebo korespondenčně. Projednávaly se především procedurální postupy vedení obou pracovních skupin (PS CVO a PS Potsdam), konzultována a koordinována byla příprava a zveřejnění dokumentů připravovaných pro členské státy a EK.

Obdobně byly vedeny diskuze s EK k jednotlivým tématům připravovaným pro české předsednictví.

Intenzivní pracovní vztahy byly v zájmu kontinuity a koordinovaného přístupu k projednávání některých společně akcentovaných agend (např. HPAI, AMR) navázány se státy tzv. TRIO PRES (Francie, Česká republika, Švédsko).

Trilaterální jednání CZ-FR-SE v Bruselu. Českou delegaci SVS doplnil vrchní ředitel sekce EU a zahraničních vztahů MZe Ing. Jiří Šír.

PS vedoucích veterinárních služeb (CVO)

Pracovní skupina vedoucích veterinárních služeb (za ČR zastupovaná ústředním ředitelem SVS) má především strategickou a koordinační úlohu. Během CZ PRES se konala tři jednání této PS skupiny v Bruselu (13. 7. , 9.–10. 11. , 8. 12.) a dle zavedené zvyklosti se uskutečnilo také neformální jednání v Praze ve dnech 28.–30. září.

Agenda jednání zahrnovala jednak témata, která vneslo coby své priority české předsednictví, jednak témata vyplývající z dlouhodobé agendy PS CVO. Jako české priority SVS zařadila diskuzi nad aktuálními potřebami dalšího rozvoje nařízení 853/2004, kterým se stanoví zvláštní hygienická pravidla pro potraviny živočišného původu, dále problematiku zavádění systému sběru dat o používání antimikrobik ve veterinární medicíně, které ukládá nařízení o veterinárních léčivých přípravcích 2019/6 a v neposlední řadě sdílení zkušeností členských států s tlumením afrického moru prasat. Významný prostor byl věnován i dalším aspektům boje s nákazami a péče o zdraví zvířat či aktuální problematice dobrých životních podmínek zvířat. Rovněž došlo k aktualizaci tzv. strategické dlouhodobé agendy PS CVO, která představuje pracovní program PS CVO s aktuálně projednávanými tématy a výhledy do budoucna.

Delegace SVS k PS CVO.

Významným tématem se neplánovaně stala otázka financování protinákazových opatření, resp. příspěvku EU na výdaje vynakládané členskými státy. Nepříznivá nákazová situace v posledních dvou letech enormně zvýšila nákladnost uskutečňovaných opatření, výrazně nad limity příslušných rozpočtových kapitol programu jednotného trhu. EK předložila ČS návrh opatření v podobě výrazné redukce příspěvku EU na veterinární i fytosanitární programy a mimořádná opatření. CZ PRES proto opakovaně vedlo strategickou diskusi ČS a EK na úrovni PS vedoucích veterinárních i fytosanitárních služeb i Rady ministrů zemědělství a rybnářství, což nakonec vedlo k dílčímu kompromisnímu řešení, kdy bylo upuštěno od problematického prvku retroaktivity. Nicméně potřeba diskuse o prioritách boje s nebezpečnými nákazami a přizpůsobení výdajů dostupným zdrojům financování, aby byla zajištěna udržitelnost nastavených programů do budoucna, trvá i nadále.

Cílem neformálního jednání vedoucích veterinárních služeb v Praze bylo kromě projednávání odborných témat také představení České republiky jako předsednické země a podpora neformálních kontaktů a spolupráce ČS, Rady a EK na úrovni PS CVO. Vedle standardního jednacího programu v pražském hotelu Diplomat byl pro účastníky připraven společenský program v Národním zemědělském muzeu

v Praze, v Národním hřebčíně v Kladrubech nad Labem a plavba centrem Prahy. Příprava tohoto neformálního zasedání tak byla spojena s širokou organizační agendou.

Neformální jednání PS vedoucích veterinárních služeb za účasti (zleva): ředitele odboru ochrany zdraví a pohody zvířat SVS MVDr. Tomáše Jarosila, vrchního ředitele sekce EU a zahraničních vztahů MZe Ing. Jiřího Šíra, ústředního ředitele SVS MVDr. Zbyňka Semeráda, náměstka veterinární sekce SVS MVDr. Petra Šatrána, Ph.D. a zástupkyně GSR Outi Tyni.

PS Potsdam

PS Potsdam se zabývá především sanitárními otázkami souvisejícími s mezinárodním obchodem se zvířaty, produkty z nich a s krmivy živočišného původu. Během CZ PRES se uskutečnila čtyři zasedání této pracovní skupiny, proběhla bilaterální jednání mezi EU a třetími zeměmi v rámci sanitárních a fyto-sanitárních (SPS) výborů a SPS technických skupin podle plánu.

Kromě úkolů vyplývajících z českého předsednictví plnil SVS i běžné povinnosti v evropské agendě. V roce 2022 se SVS účastnila řady jednání pracovních skupin Evropské komise (EK) a Rady. Především jednání v gesci EK probíhala z větší části online formou. Řešena byla problematika bezpečnosti potravin, zdraví zvířat, vedlejších živočišných produktů, monitoringu cizorodých látek nebo používání veterinárních léčiv, a to jak v rámci dlouhodobých koncepcí a postupů, tak s ohledem na aktuální témata poslední doby.

Přehled jednání zaměřených na veterinární problematiku a bezpečnost potravin za období 2020-2022

Rok	Jednání Rady	Jednání EK	Jednání mimo orgány EU	Celkem
2020	14	88	22	124
2021	21	89	16	126
2022	18	96	38	152

Pro domo: Nárůst jednání o 21 % oproti minulému roku, tzn. zvyšující se zátěž na zajištění těchto jednání.

Podobně jako v předchozích letech byla i v roce 2022 SVS kontrolována ze strany Generálního ředitelství pro zdraví a bezpečnost potravin, a to ve dvou auditních misích zaměřených na zhodnocení úrovně úředních kontrol v oblasti produktů rybolovu. Dále pak všeobecného následného auditu, jehož výstupem byla aktualizace dokumentů popisující organizaci úředních kontrol v ČR a zhodnocení pokroku prováděných kontrol.

SVS rovněž zajišťuje účast ve školicím projektu „Better training for safer food“ (ve zkratce BTSF), jehož cílem je sjednocení kontrol v oblasti bezpečnosti potravinového řetězce na úrovni EU a prohloubení znalostí v jednotlivých problematikách. Za rok 2022 se zaměstnanci SVS zúčastnili například těchto školení: Nový zákon EU o zdraví zvířat; Dobré životní podmínky zvířat; Stanoviště hraniční kontroly; Přípravenost a řízení výskytu nálezů z potravin; Hygiena potravin a flexibilita; Hygiena a kontroly masa včetně získaných produktů; Přesuny psů a koček; Klasifikace jatečně upravených těl a další. Celkem se kurzů účastnilo 25 zaměstnanců z KVS a devět zaměstnanců ÚVS. V rámci programu BTSF je možné absolvovat také online verze školení, tzv. e-learningy. V průběhu roku 2022 se na e-learningové kurzy přihlásilo 17 zaměstnanců z celé SVS.

Ačkoli je SVS primárně dozorovým orgánem státní správy, podílí se i na přípravě národních strategických dokumentů, např. v oblasti antimikrobiální politiky a welfare zvířat, navazujících na unijních programové priority Strategie F2F (Farm to Fork) nebo Společné zemědělské politiky. Děje se tak v úzké spolupráci s Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv a příslušnými útvary Ministerstva zemědělství. Rok 2022 byl posledním rokem druhého akčního plánu národní antibiotické politiky a byla zahájena debata o nastavení aktivit pro další období. S ohledem na připravovanou komplexní revizi unijní legislativy k dobrým životním podmínkám zvířat, byla velká pozornost věnovaná také monitoringu a koordinaci aktivit v této oblasti.

Během roku 2022 nebyl s výjimkou jedné drobné opravné novely nařízení 2019/6 projednáván v gesci SVS žádný základní předpis EU. Pokračovalo však projednávání a zveřejňování nových prováděcích norem (v řadě případů i novelizací těch nedávno přijatých), a to zejména k:

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/429 ze dne 9. března 2016 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat („právní rámec pro zdraví zvířat“), kde jednoznačně dominovala reflexe vývoje aktuální nálezové situace v zemích EU i mimo ni,
- tzv. lékovému balíčku Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/4 ze dne 11. prosince 2018 o výrobě, uvádění na trh a používání medikovaných krmiv a
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/6 ze dne 11. 12. 2018 o veterinárních léčivých přípravcích, a
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/625 ze dne 15. března 2017 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin.

Aktualizována byla v přílohové části také nařízení 853/2004 o hygienických pravidlech pro potraviny

živočišného původu a nařízení 999/2001 o stanovení pravidel pro prevenci, tlumení a eradikaci některých přenosných spongiformních encefalopatií. Kontinuálně však probíhají práce na prováděcích předpisech ve veterinární oblasti.

Co se týče platné legislativy EU, má SVS ve své gesci k 31. 12. 2022 celkem 503 nařízení, 387 rozhodnutí a osm směrnic. SVS se rovněž podílí na významném počtu předpisů jako spolugestor. I v roce 2022 pak SVS zajišťovala stálý monitoring veterinární legislativy EU, včetně jejího posouzení a případné transpozice a implementace jednotlivých právních norem EU do českého právního řádu. Vedle legislativy EU pak SVS odpovídá i za patřičnou reflexi odborně příslušné části dokumentů Rady EU nebo společných orgánů EU a států ESVO.

Počty přijatých gescí za poslední dva roky

Rok	Nařízení	Rozhodnutí	Směrnice
2021	98	53	0
2022	112	54	0

Počty přijatých gescí k předpisům EU ukazují stabilní trend řešení veterinární problematiky pomocí přímo použitelných předpisů – nařízení, oproti dříve používanému právnímu nástroji – směrnicím, které nejsou přímo použitelné a jsou těmito nařízeními nahrazovány. V tomto roce se jednalo zejména o publikaci a přijetí gescí k prováděcím předpisům k nařízení o úředních kontrolách 2017/625, nařízení (EU) 2016/429 o nálezích zvířat a o změně a zrušení některých aktů v oblasti zdraví zvířat a nařízení 2019/6 o veterinárních léčivých přípravcích a také aktuální nálezovou situací (AMP), která je nově řešena v nařízeních.

Vývozy z ČR do třetích zemí

Pro vývoz veterinárního zboží do třetích zemí (tzn. do zemí mimo EU) musí být splněny veterinární podmínky, které si stanovuje konkrétní země dovozu. Na základě příslušných veterinárních podmínek pro konkrétní komoditu a konkrétní zemi dovozu je vytvořeno zvláštní veterinární osvědčení, tzv. certifikát, který před vývozem každé zásilky vydává a potvrzuje po provedené veterinární kontrole úřední veterinární lékař SVS.

V roce 2022 bylo průměrně každý měsíc SVS vydáno a potvrzeno 972 veterinárních osvědčení (VO) pro vývoz zásilek veterinárního zboží do třetích zemí.

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2022 do třetích zemí			
Kraj	Zvířata	Produkty	Celkem
Jihočeský	296	1 797	2 093
Jihomoravský	364	1 267	1 631

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Počet zásilek veterinárního zboží odeslaných v roce 2022 do třetích zemí			
Kraj	Zvířata	Produkty	Celkem
Karlovarský	4	132	136
Královéhradecký	271	223	494
Liberecký	15	547	562
Moravskoslezský	241	135	376
Olomoucký	152	373	525
Pardubický	775	287	1 062
Plzeňský	224	680	904
Praha	94	32	126
Středočeský	1 196	1 737	2 933
Ústecký	42	9	51
Vysočina	401	126	527
Zlínský	13	233	246
Celkem	4 088	7 578	11 666

Nejvíce vývozních osvědčení vystavily Krajská veterinární správa pro Středočeský kraj a Krajská veterinární správa pro Jihočeský kraj.

V roce 2022 došlo oproti roku 2021 ke snížení počtu certifikovaných zásilek jak živých zvířat, tak i živočišných produktů.

Pro srovnání bylo v roce 2021 vyvezeno do třetích zemí celkem 13 411 zásilek, v roce 2022 to bylo 11 666, což je snížení o 1 745 zásilek (tj. o 13 %). Pokud jde o různé kategorie živých zvířat a zárodečných produktů, bylo v roce 2022 vyvezeno o 658 zásilek méně než v roce 2021, u živočišných produktů došlo ke snížení o 1 087 zásilek.

Pokud jde o vývoz skotu, v roce 2022 došlo k propadu o 872 ks (38 833 ks oproti 39 705 ks vyvezeným v roce 2021). V roce 2022 došlo také k výraznému poklesu vývozu násadových vajec (123 mil. v roce 2022 oproti 159 mil. v roce 2021). Důvodem bylo zejména pozastavení dovozu násadových vajec ze strany Ruské federace. Naopak v roce 2022 došlo k navýšení vývozu jednodenních kuřat, zejména na Ukrajinu. Zatímco v roce 2021 bylo vyvezeno 24 mil. jednodenních kuřat, v roce 2022 to bylo téměř 28 mil. jednodenních kuřat.

Pokud jde o živočišné produkty, k poklesu vývozu došlo zejména u krmiv pro zvířata v zájmovém chovu (z 88 278 tun na 84 024 tun v roce 2022) a mléčných výrobků (ze 47 973 tun na 40 205 tun v roce 2022).

Když s tím země dovozu souhlasí, může být veterinární zboží vyvezeno na základě tzv. „obchodního osvědčení“ (VO), které není oficiálně dojednané mezi příslušnými úřady země dovozu a země vývozu.

Řada zemí však vyžaduje, aby zásilku doprovázelo VO bilaterálně schválené na úrovni kompetentních autorit. Taková VO jsou oficiálně dojednaná mezi SVS a příslušnou autoritou země dovozu. Nesou hlavníčku SVS a státní znak, jejich vzory jsou zveřejněny na internetových stránkách SVS a jsou k dispozici všem zájemcům o vývoz.

V roce 2022 bylo SVS nově vyjednáno nebo aktualizováno 25 VO pro vývoz do třetích zemí.

Veterinární osvědčení nově vyjednaná nebo aktualizovaná v roce 2022	
Třetí země dovozu	Komodita
Austrálie	Krmivo pro rybičky_rev
Bosna a Hercegovina	Hovězí maso
Brazílie	Ptáci chovaní v zajetí (jiní než drůbež)
	Šelmy
Černá Hora	Mléčné výrobky HTC_rev
	Mléčné výrobky HTB_rev
	Směsné produkty
	Masné výrobky
Čína	Krmivo pro zvířata v zájmovém chovu
Egypt	Plemenný a užitkový skot
Chile	Medvídkovití a lasicovití
Izrael	Volně žijící ptáci
	Krmivo pro zvířata v zájmovém chovu_rev. k 25. 5. 2022
	Žvýkáci pamlsky_rev
Ruská federace	Doplněk k VO – plicní nákaza skotu
Severní Makedonie	Vepřové maso
Singapur	Ptáci jiní než drůbež
Turecko	Suchá krmiva_rev
	Konzervovaná krmiva_rev
	Žvýkáci pamlsky
Turkmenistán	Násadová vejce a jednodenní kuřata
Velká Británie	Zpětný dovoz registrovaných a neregistrovaných koňovitých_rev
	Dočasný nebo trvalý dovoz registrovaných koňovitých_rev
	Dovoz a tranzit spermatu skotu_rev
	Okrasní vodní živočichové – uzavřená zařízení_rev

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Na základě žádostí vývozců vedla SVS v roce 2022 jednání s příslušnými úřady třetích zemí ohledně veterinárních podmínek a možností vývozu pro další komodity, u nichž se zatím nepodařilo veterinární osvědčení finalizovat (vývoz násadových vajec a jednodenních kuřat do Uzbekistánu, Tádžikistánu, SAE a Malajsie, ptáků jiných než drůbeže do SAE a Vietnamu, spermatu býků do Peru a Severní Makedonie, skotu do Libye, Maroka a Tuniska, kolagenních střev do Dominikánské republiky, krmiv do Mexika, hrocha do Maroka).

V roce 2022 se neuskutečnil v ČR žádný audit třetí země.

V roce 2022 byly vyplněny následující dotazníky, které jsou ve většině případů nezbytným krokem před absolvováním auditu příslušné třetí země či registrací výrobních podniků.

Vyplněné dotazníky v roce 2022	
Třetí země dovozu	Předmět
Kolumbie	Násadová vejce a jednodenní kuřata
Korea	Nákazy (vývoz vepřového masa)
Malajsie	Násadová vejce a jednodenní kuřata
Peru	Akvakultura
Ruská federace	Nákazy drůbeže
Ukrajina	Vývoz skotu
Vietnam	Hovězí maso – 2. a 3 doplňující dotazník
	HPAI – regionalizace
Tchajwan	3 dotazníky – chov drůbeže, nákazy, činnost dozorového orgánu
Uzbekistán	HPAI, Newcastle'ská choroba

Kromě dotazníků vyplněných SVS byly i jednotlivé společnosti mající zájem o vývoz násadových vajec a jednodenních kuřat do Kazachstánu vyzvány vyplnit tzv. „podnikové dotazníky“ týkající se monitoringu nákaz drůbeže, uplatňované vakcinace a dodržování biologické bezpečnosti.

SVS vyplňování dotazníků koordinovala, zhruba 40 vyplněných dotazníků zkontrolovala a odeslala do Kazachstánu.

Závěrem je potřeba zmínit i aktivní účast oddělení na předsednictví ČR v Radě EU ve 2. pololetí roku 2022. Ředitel odboru vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu předsedal

PS Potsdam, která řeší problematiku obchodu se třetími zeměmi ve veterinární oblasti. Oddělení kontroly vývozu zajišťovalo agendu na jednotlivá jednání, která se uskutečnila v termínech 20. 7., 4. 10., 13. 10. a 2. 12., komunikovalo s GS Rady, Evropskou komisí i členskými státy. Dále připravovalo podklady pro předsedajícího a výstupy z jednání.

Stěžejními tématy bylo:

- dokončení jednání s Jižní Koreou o uznání regionalizace EU u vysoce patogenní ptačí chřipky a afrického moru prasat;
- registrace podniků, které vyvážejí živočišné produkty do Číny;
- nová situace ve vztahu k Indii, která od února 2023 požaduje registraci zahraničních vývozců u 5 kategorií produktů a 3 nová osvědčení požadující znalost příslušné indické legislativy;
- obchodní překážky uplatňované Panamou a dalšími zeměmi Střední a Jižní Ameriky.

Dovozy do ČR ze třetích zemí

SVS prostřednictvím odboru vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu stanovila v roce 2022 na základě žádostí dovozců zvířat, živočišných produktů a ostatního veterinárního zboží, pro něž nebyly dovozní podmínky harmonizovány legislativou EU, veterinární podmínky pro celkem 1 089 dovozů ze třetích zemí do ČR. Jedná se o doposud nejvyšší počet stanovených podmínek za kalendářní rok od vstupu ČR do EU. V 538 případech se jednalo o veterinární podmínky pro dovoz zvířat, zbývající část, tedy 551 případů, tvořily veterinární podmínky pro dovoz produktů.

Přehled stanovených veterinárních podmínek pro dovoz produktů a zvířat za rok 2022

Živočišné produkty	
Výzkumné a diagnostické vzorky	511
Sperma	10
Ostatní (např. kožky)	30
Živočišné produkty celkem	551
Zvířata	
Plazi, obojživelníci, bezobratlí	105
Štěňata a koťata	10
Hlodavci, hmyzožravci, vačnatci, letouni a jiní malí savci	18
Laboratorní zvířata	19
ZOO ptáci	26
Bezobratlí pro výzkumné účely	38
Šelmy	12
Primáti	1
Vodní živočichové druhů neuvedených na seznamu v nařízení (EU) 2018/1882	309
Zvířata celkem	538
Celkem stanovených veterinárních podmínek	1 089

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

V případě produktů se převážná většina stanovených podmínek, stejně jako v předchozích letech, vztahovala k dovozu výzkumných a diagnostických vzorků. Ty zahrnují především vzorky produktů živočišného původu anebo potravin s obsahem produktů živočišného původu dovážené pro účely jejich diagnostického vyšetření a dále biologický materiál (např. živočišné tkáně) k analýze v rámci vzdělávacích nebo výzkumných činností. Příjemci těchto zásilek mohou být pouze subjekty pod státním veterinárním dozorem. Nejčastěji se jedná o vysoké školy, pracoviště Akademie věd anebo státní či soukromé laboratoře.

Pokud jde o zvířata, více než polovinu stanovených podmínek tvořily veterinární podmínky pro dovoz vodních živočichů (ryb, korýšů a měkkýšů), které nepatří mezi druhy vnímavé k vyjmenovaným nákazám a nejsou ani jejich přenašeči. Tito vodní živočichové se v loňském roce stali neharmonizovanou komoditou, a jejich dovoz do EU tudíž probíhá za národních požadavků členského státu určení.

V porovnání s rokem 2021 se celkový počet stanovených veterinárních podmínek pro dovoz opět významně zvýšil, a to o 369 podmínek. Do tohoto celkového počtu se nově promítly zejména dovozní podmínky pro okrasné akvarijní ryby. Přibližně čtvrtinový podíl pak tvoří zásilky neharmonizovaných komodit dovezené z Velké Británie (od 1. 1. 2021 se Velká Británie zařadila mezi třetí země).

Celkový počet stanovených veterinárních podmínek pro dovoz v roce 2022 s ohledem na Brexit

	Velká Británie	Ostatní třetí země	Celkem
Produkty	249	302	551
Zvířata	34	504	538
Celkem	283	806	1089

Neharmonizovaná zvířata, živočišné produkty a ostatní veterinární zboží jsou do ČR dováženy prakticky z celého světa. Stanovení veterinárních podmínek pro dovoz obnáší důkladnou analýzu nakažové situace v zemi původu a zvážení všech rizik, aby dovozem nedošlo k zavlečení nakaživých zvířat či nemocí přenosných ze zvířat na lidi nebo k importu zdravotně závadných krmiv a živočišných produktů.

V roce 2022 SVS nově vytvořila anebo upravila celkem 7 veterinárních osvědčení pro neharmonizované komodity (kompletní revize všech stávajících osvědčení byla provedena v roce 2021). Veterinární osvědčení pro dovoz komodit, pro něž byly podmínky harmonizovány na úrovni celé EU, vycházejí v Úředním věstníku EU jako součást přímo použitelných předpisů. SVS provádí průběžnou aktualizaci svých internetových stránek tak, aby byly pro veřejnost na webu k dispozici platné předpisy obsahující příslušná osvědčení pro dovoz i další informace týkající se dovozu veterinárního zboží (seznamy schválených třetích zemí, seznamy schválených zařízení a míst vstupu do EU, ochranná opatření atd.).

Odbor vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu dále metodicky řídí Pohraniční veterinární stanici Praha-Ruzyně (PVS Praha-Ruzyně), která je jediným stanovištěm veterinární hraniční kontroly v rámci ČR. Činnost PVS Praha-Ruzyně byla v roce 2022 ze strany SVS ověřena dvěma kontrolami, během nichž nebylo zjištěno žádné závažné pochybení při provádění pohraniční veterinární kontroly.

V roce 2022 bylo na PVS Praha-Ruzyně podrobena pohraniční veterinární kontrole celkem 771 zásilek. Více než dvě třetiny, konkrétně 536 zásilek, tvořily zásilky zvířat, z nichž žádná nebyla odmítnuta. Produkty živočišného původu se na celkovém objemu podílely 235 zásilkami, přičemž 55 bylo odmítnuto. Celkem tak bylo v roce 2022 zamítnuto na PVS Praha-Ruzyně 55 zásilek.

Oproti roku 2021 tak došlo v roce 2022 k nepatrnému snížení celkového počtu zásilek o osm zásilek. Pro meziroční srovnání je důležité zmínit, že v důsledku ruské vojenské invaze na Ukrajinu v únoru 2022 došlo ze strany EU k zavedení sankcí, které v rámci letecké dopravy zahrnovaly odepření vstupu všem ruským dopravcům na letiště EU, a to v rámci osobní i nákladní přepravy. I přes toto omezení zůstal celkový počet zásilek zkontrolovaných na PVS Praha-Ruzyně prakticky na stejné úrovni jako v roce 2021. Pokles zásilek v oblasti produktů totiž prakticky ve stejné míře vyrovnal vzestup počtu zásilek zvířat, zejména akvarijních rybiček.

Ke zvýšení počtu zásilek došlo v tranzitu z jedné třetí země do jiné třetí země přes území EU (ČR), a to o dvě zásilky.

Celkový přehled zásilek kontrolovaného zboží na PVS Praha-Ruzyně v roce 2022

	Celkový počet došlých zásilek	Zamítnuté	Laboratorně vyšetřeno	Tranzit
Produkty	235	55	3	1
Zvířata	536	0	0	1
Celkem	771	55	3	2

Nejčastěji dováženými zvířaty vstupujícími do EU přes PVS Praha-Ruzyně jsou dlouhodobě akvarijní ryby, psi, kočky a ZOO zvířata. Z produktů živočišného původu pro lidskou spotřebu se v loňském roce dovezly zejména doplňky stravy a produkty rybolovu a z vedlejších živočišných produktů pak sperma skotu a krmivo pro zvířata v zájmovém chovu.

V souladu s plánem monitorování na rok 2022/2023, který stanovuje parametry, podle nichž mají být v rámci běžného monitoringu provedeny analýzy úředních vzorků z dovážených zásilek, odebrala PVS Praha-Ruzyně v roce 2022 vzorky ze tří zásilek produktů. Všechny testované zásilky vyhověly stanoveným parametrům. Oproti roku 2021 došlo ke snížení o jednu testovanou zásilku.

Přehled zásilek produktů vyšetřených v rámci monitoringu na PVS Praha-Ruzyně v roce 2022

Popis zásilky	KN kód	Země původu	Měsíc odběru	Typ vyšetření	Výsledek
Skopové maso	0204	Nový Zéland	březen	Salmonella spp.	vyhovující
Žvýkáci pamlsky pro psy	2309	Čína	červenec	Salmonella spp., Enterobacteriaceae	vyhovující
Hovězí maso	0202	Japonsko	listopad	Beta-agonisté, thyreostatika, nitrofurany, chloramfenikol	vyhovující

PVS Praha-Ruzyně je v rámci České republiky také jediným schváleným místem vstupu pro ptáky v zájmovém chovu. Za rok 2021 provedla PVS Praha-Ruzyně kontrolu šesti zásilek ptáků v zájmovém chovu v rámci neobchodního přesunu ze třetích zemí.

Kromě výše uvedeného kontrolovaného zboží, které je na PVS Praha-Ruzyně podrobováno pohraniční veterinární kontrole skládající se obecně z dokumentační kontroly, kontroly totožnosti a fyzické kontroly, odbavuje PVS Praha-Ruzyně také zásilky, které jsou od klasické pohraniční veterinární kontroly osvobozeny (tzn. nevkládají do systému TRACES NT a není pro ně vystavován společný zdravotní vstupní doklad, pokud místem vstupu do EU je členský stát, který je zároveň i místem určení zásilky). U těchto zásilek musí být ověřeno, že zásilka splňuje stanovené dovozní podmínky. Do této skupiny patří výzkumné a diagnostické vzorky a bezobratlí živočichové určení pro vědecké účely. V roce 2022 provedla PVS Praha-Ruzyně kontrolu a následně propustila celkem 266 zásilek výzkumných a diagnostických vzorků a 34 zásilek bezobratlých určených pro vědecké účely.

PVS Praha-Ruzyně je v rámci ČR také jediným schváleným místem vstupu pro ptáky v zájmovém chovu. Za rok 2022 provedla kontrolu 16 zásilek ptáků v zájmovém chovu v rámci neobchodního přesunu ze třetích zemí.

Dále bylo v roce 2022 celním úřadem Praha-Ruzyně zjištěno porušení dovozních požadavků u 13 zvířat v zájmovém chovu. Jednalo se o psy a kočky, kteří přiletěli na Letiště Václava Havla Praha v rámci cestovního styku (neobchodní dovoz). Zvířata byla předána celním úřadem na PVS Praha-Ruzyně, která o zásilkách rozhodla.

Vztahy s EU a se třetími zeměmi

Celkový počet zásilek, o nichž PVS Praha-Ruzyně v roce 2022 rozhodovala

Komodita	Počet zásilek předložených ke kontrole
Kontrolované zboží (zvířata + produkty)	771
Výzkumné a diagnostické vzorky	266
Bezobratlí určení pro vědecké účely	34
Ptáci v zájmovém chovu – neobchodní dovoz	16
Psi a kočky z cestovního styku – neobchodní dovoz	13
Celkem	1 100

Odbor interního auditu a kontroly SVS (IAK) je organizačně členěn do dvou oddělení, oddělení interního auditu a oddělení kontroly. Svoji činnost vykonává na základě ročních programů či plánů činnosti schválených ústředním ředitelem SVS.

Oddělení interního auditu provádí

a) interní audity v oblasti systému úředních kontrol v souladu s čl. 6 nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat (nařízení o úředních kontrolách).

Cílem a účelem interních auditů systému úředních kontrol je ověřovat, zda jsou úřední kontroly prováděny v souladu s příslušnými platnými právními předpisy EU, ČR i vnitřními normativními dokumenty a vnitřními pokyny SVS, ověřovat, zda jsou úřední kontroly prováděny účinně, zda jsou prováděny v souladu s jednotným integrovaným víceletým vnitrostátním plánem kontrol a zda je nastavený systém úředních kontrol vhodný k dosažení cílů příslušných právních předpisů. Interní audity systému úředních kontrol sledují efektivnost, vhodnost, funkčnost a jednotnost nastaveného systému úředních kontrol prováděných jednotlivými KVS a Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv.

b) interní audity v oblasti finanční v souladu se zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a s prováděcí vyhláškou č. 416/2001 k tomuto zákonu.

Cílem a účelem interních finančních auditů je ověřovat účinnost vnitřního kontrolního systému SVS z hlediska nastavení a přiměřenosti řídicích a kontrolních mechanismů v souladu s uvedenými právními předpisy a vnitřními dokumenty SVS. Interní finanční audity přezkoumávají a vyhodnocují operace a vnitřní kontrolní systém SVS a vyhodnocují, zda jsou v prostředí SVS dodržovány příslušné právní předpisy a vnitřní dokumenty SVS, zda rizika vztahující se k činnosti SVS jsou včas rozpoznávána a zda jsou přijímána odpovídající opatření k jejich vyloučení nebo zmírnění, zda zavedený vnitřní kontrolní systém je dostatečně účinný, reaguje včas na změny ekonomických, právních, provozních a jiných podmínek.

c) interní audity v oblasti systému managementu kvality podle normy ČSN EN ISO 9001 „Systémy managementu kvality – Požadavky“.

Cílem a účelem interních auditů systému managementu kvality je ověřovat shodu v uplatňovaném systému managementu kvality v rámci celé SVS s požadavky citované normy a ověřovat shodu mezi dokumentací systému a prováděnou činností.

d) oddělení interního auditu dále koordinuje činnosti uvnitř SVS související s vedením, udržováním, monitorováním, hodnocením a neustálým zlepšováním procesů systému managementu kvality v souladu s požadavky normy ISO 9001, monitoruje dosahování strategických cílů na úseku managementu kvality při výkonu státní správy v oblasti veterinární péče na území ČR

vymezených v Politice kvality SVS, **sleduje uplatňování Politiky kvality SVS.**

e) pečuje o řízenou dokumentaci SVS.

Oddělení kontroly provádí

a) komplexní interní kontroly v rámci SVS a kontroly SVÚ, při kterých se řídí platnými právními předpisy. Kontroly jsou zaměřeny jednak do oblasti ekonomické – finanční, jednak do oblasti odborné – veterinární. Kontroly v oblasti ekonomické – finanční jsou zaměřeny na ověření postupů hospodárnosti při nakládání s prostředky státního rozpočtu, na formální náležitosti příslušných dokladů, na vyplácení cestovních náhrad, na věcnou správnost v oblasti evidence majetku, personálních a platových náležitostí. Kontroly v oblasti odborné veterinární činnosti jsou zaměřeny na výkon a organizaci dozorové činnosti, úroveň a vedení příslušné dokumentace.

b) monitoring provádění **externích kontrol** a výsledků externích kontrol SVS, důležitou a nepominutelnou součástí je rovněž kontrola účinnosti nápravných opatření k nedostatkům zjištěným při externích kontrolách SVS.

c) kontroly plnění nápravných opatření, které mají za cíl odstranit nedostatky zjištěné při vnitřní kontrolní činnosti

d) vyřizuje a řeší podněty a stížnosti občanů

Vyhodnocení činnosti odboru IAK za rok 2022

1. Interní audity systému úředních kontrol

Na základě nařízení Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2017/625 o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat uskutečnil odbor interního auditu a kontroly v roce 2022 celkem 14 auditů na osmi KVS a v ÚSKVBL.

2. Interní finanční audity

Na základě zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, uskutečnil odbor IAK v roce 2022 celkem 11 interních finančních auditů.

3. Systém managementu kvality, interní audity systému managementu kvality a analýza plnění Politiky kvality SVS

Na základě normy ČSN EN ISO 9001 „Systémy managementu kvality – Požadavky“ uskutečnil odbor IAK v roce 2022 celkem sedm interních auditů systému managementu kvality SVS s cílem

potvrdit shodu s požadavky uvedené normy. Audity byly provedeny jak na ÚVS SVS, tak na KVS.

Analýza plnění Politiky kvality SVS

SVS v roce 2022 prokázala funkčnost a účinnost uplatňovaného systému managementu kvality při recertifikačním externím auditu SVS a potvrdila trvalou schopnost organizace plnit požadavky systémové normy ČSN EN ISO 9001 v souladu se svojí politikou a svými cíli.

4. Kontrolní činnost

Kontrolní činnost odboru IAK v roce 2022 zahrnovala celkem 12 interních kontrol. Kromě plánovaných kontrol nebyly prováděny v roce 2022 žádné mimořádné kontroly.

5. Stížnosti

V roce 2022 řešil odbor IAK **celkem 30 stížností**. V 72 % případů se jednalo o stížnosti nedůvodné, v 10 % se jednalo o vadné podání, ve třech případech šlo o částečně důvodnou stížnost (10 %) a jedna stížnost byla postoupena (3 %). Nejvíce stížností bylo v rámci SVS prošetřováno ve Středočeském kraji (20 %), v Ústeckém kraji a v Plzeňském kraji (po 13 %). Většina řešených stížností věcně souvisí s ochranou pohody zvířat při jejich chovu a prověření vykonaných kontrol. Oproti roku 2021 **se jedná o 19% snížení počtu řešených stížností**.

6. Externí audity

V roce 2022 byla SVS podrobena dvěma významným externím auditům, které se přímo týkaly činností a kompetencí odboru IAK.

V červnu roku 2022 byl realizován externí audit Ministerstva vnitra (MV ČR) / přezkum plnění požadavků Metodického pokynu MV ČR pro řízení kvality ve služebních úřadech a naplnění všech kritérií zlepšování. Přezkum byl uzavřen zjištěním, že SVS jako služební úřad zavedla požadavky Kritérií zlepšování Metodického pokynu v optimální míře kvality, uvedla je do praxe řízení služebního úřadu a trvale se zlepšuje.

V listopadu roku 2022 proběhl recertifikační audit dle normy ČSN EN ISO 9001:2016 (certifikační společnost EURO CERT group) zaměřený na systém managementu kvality uplatňovaný v prostředí SVS, zejména na shodu systému managementu kvality s kritérii aktuální normy ČSN EN ISO 9001:2016. Závěry auditu potvrdily shodu systému managementu kvality s požadavky normy ČSN EN ISO 9001:2016, Státní veterinární správě byla potvrzena platnost certifikátu ISO 9001.

7. Mezinárodní činnost – pracovní skupina EK pro národní systémy auditů

Ke shora uvedenému výčtu činností odbor IAK v kalendářním roce 2022 aktivně pokračoval v mezinárodní spolupráci na úrovni EU účastí na jednáních pracovní skupiny EK pro národní systémy auditů.

Poskytování informací podle zákona

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím v roce 2022.

KVS SVS pro kraj	Počet žádostí	Počet odmítnutí	Počet odvolání	Opis rozsudků	Výčet licencí	Počet stížností	Další informace
	§ 18/1 a)		§ 18/1 b)	§ 18/1 c)	§ 18/1 d)	§ 18/1 e)	§ 18/1 f)
Jihočeský	6	0	0	0	0	0	0
Jihomoravský	4	1	0	0	0	0	0
Karlovarský	5	0	0	0	0	0	0
Královéhradecký	4	0	0	0	0	0	0
Liberecký	3	0	0	0	0	0	0
Moravskoslezský	1	0	0	0	0	0	0
Olomoucký	7	0	1	0	0	0	0
Pardubický	4	0	0	0	0	0	0
Plzeňský	3	0	0	0	0	0	0
Praha	5	0	0	0	0	0	0
Středočeský	2	3	1	0	0	0	0
Ústecký	2	0	0	0	0	0	0
Vysočina	5	0	0	0	0	0	0
Zlínský	6	0	0	0	0	0	0
ÚVS SVS	26	1	1	0	0	0	0
Celkem	84	5	3	0	0	0	0

Stručné hodnocení příjmů

V roce 2022 byl celkový objem v plnění daňových a nedaňových příjmů SVS mimo prostředků obdržených z Evropské unie ve výši 141 mil. Kč. Oproti minulému období se jedná o mírný pokles o 2,8 %.

V oblasti daňových příjmů činil v roce 2022 výběr správních poplatků na příjmový účet částku 1,8 mil. Kč. Objem správních poplatků vybraných prostřednictvím kolkových známek byl ve výši 5,1 mil. Kč.

V detailnějším členění u nedaňových příjmů došlo oproti minulému období k mírnému poklesu o 4,9 % v příjmech za veterinární prohlídky masa a jatečných zvířat (snížení o cca 5,1 mil. Kč), které může mj. souviset s vývojem kurzu a posilující korunou vůči euru v průběhu roku 2022 (uplatňuje se minimální výše poplatku dle přílohy nařízení (ES) 2017/625 o úředních kontrolách), celkový objem za prohlídky byl ve výši 107 mil. Kč. Výběr příjmů z pronájmu nemovitých věcí činil částku 8,2 mil. Kč, jedná se o 11% nárůst oproti roku 2021.

U pokut vybraných na příjmový účet došlo oproti roku 2022 k nárůstu o 38 % (zvýšení o 4,6 mil. Kč) na částku 16,6 mil. Kč. Ve struktuře vybraných pokut tvořily pokuty udělené za porušení veterinárního zákona částku 5,9 mil. Kč, udělené podle zákona o potravinách 10,3 mil. Kč a jiné sankční platby tvořily částku 0,4 mil. Kč.

SVS dále obdržela v rámci kofinancování veterinárních programů z rozpočtu Evropské unie na příjmový účet částku 40,7 mil. Kč. Jednalo se o proplacení nákladů vynaložených na realizaci veterinárních opatření v rámci monitoringu a zdolávání nákaz v minulých letech.

Stručný komentář k uděleným a vybraným pokutám v roce 2022

Oproti roku 2021 došlo u pokut předaných na celní úřady v rámci dělené správy k nárůstu o 1,3 mil. Kč. Předané pokuty byly ve výši 10,6 mil. Kč. Ve struktuře udělených pokut předaných na celní úřady tvořily pokuty udělené za porušení veterinárního zákona částku 4,9 mil. Kč, udělené podle zákona o potravinách 2,9 mil. Kč a pokuty ukládané podle jiných zákonů částku 2,8 mil. Kč.

Celkový objem pokut, jedná se o pokuty v daném roce vybrané na příjmový účet SVS a předané na celní úřady v rámci dělené správy, dosáhl částky 27,2 mil. Kč. Jedná se o nárůst ve výši 5,8 mil. Kč oproti roku 2021.

Pokuty za přestupky řešené příkazem na místě /blokové pokuty/ byly uděleny ve výši 0,9 mil. Kč (příjemcem těchto pokut jsou celní úřady). Jedná se o nárůst oproti roku 2021 o 0,4 mil. Kč.

Stručné hodnocení výdajů v roce 2022

Dle souhrnných ukazatelů státního rozpočtu tvořil celkový objem v čerpání výdajů částku 1 185,8 mil. Kč. Z toho výdaje na platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci částku 668,2 mil. Kč, povinné

pojistné placené zaměstnavatelem 225,6 mil. Kč, příděl do fondu kulturních a sociálních potřeb 13,5 mil. Kč a účelové a ostatní běžné výdaje 242,4 mil. Kč. V souvislosti s realizací investičních akcí byly kapitálové výdaje v roce 2022 čerpány ve výši 36,1 mil. Kč.

Komentář k vyplácení náhrad nálezného a zástřelného dle metodiky kontroly zdraví zvířat (MKZ) v roce 2022

V oblasti s intenzivním odlovem na základě vydaných MVO bylo za období 1. 1.–31. 12. 2022 vyplaceno zvýšené nálezné a zástřelné AMP ve výši 30,08 mil. Kč, z toho 29,5 mil. Kč na zástřelném a 579 000 Kč na zvýšeném nálezném černé zvěře.

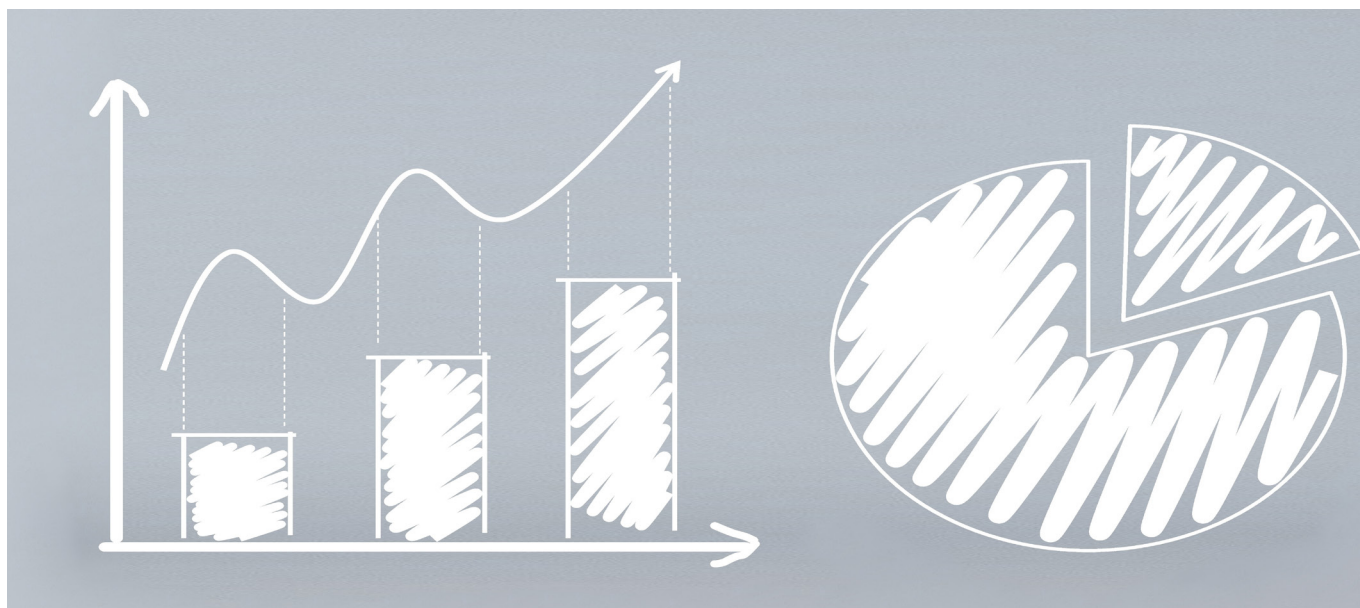
Nálezné černé zvěře mimo oblast s intenzivním odlovem bylo vyplaceno ve výši 3,29 mil. Kč a nálezné jiné zvěře dle MKZ v částce 959 000 Kč.

Celkově byla v roce 2022 z rozpočtu SVS vyplacena na náhradách nálezného a zástřelného dle metodiky kontroly zdraví zvířat a přijatých MVO částka ve výši 34,3 mil. Kč.

Personální údaje

Skutečný průměrný přepočtený počet zaměstnanců na SVS za rok 2022 činil 1 252,24 zaměstnanců, z toho 40,47 zaměstnanců na pracovních místech a 1 211,77 zaměstnanců na služebních místech.

Průměrný měsíční plat na SVS za rok 2022 z výdajů na platy na pracovní a služební místa činil 44 378 Kč.

**Státní
veterinární
správa**

[WWW.SVSCR.CZ](http://www.svscr.cz)